

AURELIAN SILVESTRU

Copilul întelept

EDITURA
PRUT

AURELIAN SILVESTRU

Copilul înteleg

(Proze scurte)

Ilustrații de Chiril Dubovțev

CUVÂNT-ÎNAINTE

Dacă în antichitate literatura, încă de la începuturi, era axată pe virtuțile cardinale – Binele, Frumosul, Adevărul și Dreptatea –, cu fiecare secol vedem că discursul literar însumează cele patru virtuți în binomul *etică și estetică*.

Treptat literatura, pe modelul *artă pentru artă*, nu doar că exclude sau minimalizează etica și estetica, ci le și respinge. Tezismul în literatură (în special în poezie) devine condamnat, etica e văzută ca o restrângere ori, mai degrabă, ca o limitare a spiritului creator, iar scriitorii sfidează estetica și își fac propriile canoane și direcții.

Literatura pare să nu mai caute/să nu mai aibă nevoie de etică. Iar estetica își pierde exactitatea și se modifică după viziunea fiecărui scriitor în parte. Și pot spune că în acest fel literatura își modifică substanța, își neglijează (contestă) funcția pedagogică și devine autonomă. E de bine, e de rău? Rămâne la decizia cititorului.

Cu totul altfel stau lucrurile în cărțile scriitorului Aurelian Silvestru, pentru el – chiar mai mult decât ar părea la o primă vedere – cele patru virtuți cardinale nu slujesc literaturii, ci literatura devine instrumentul lor, cu o funcție cât se poate de precisă: cea pedagogică.

Studiul și cercetarea rămân ca până acum mijloace de perfecționare, însă învățătura cu substanță, cea care modelează copilul, transformându-l în *copilul înțelept*, se schimbă din mijloc în scop. În paginile scriitorului Aurelian Silvestru polii se inversează și literatura devine unealta învățăturii.

E o putere de sacrificiu, o călătorie pe cărări mai înguste, într-o lume literară în care binomul etică-estetică a fost demult frânt în două jumătăți

(aparent) ireconciliabile, să se încumete cineva să scape de (dacă îmi dați voie să le numesc astfel) prejudecățile contemporaneității și să se întoarcă spre ceea ce contează: substanța, începuturile, valorile morale.

O astfel de literatură, care iese cu mult din sfera „literaturii pentru copii”, cum de multe ori (și reducionista) au fost încadrate unele dintre volumele semnate de Aurelian Silvestru, se adresează de fapt tuturor cititorilor. Pentru că poate comprima cuvinte de învățătură din toate timpurile și din diverse zone culturale.

Modelul care pare să stea la structura volumului *Copilul înțelept* e – îndrăznesc să spun – cel al patericului. Pilde, întâmplări cu tâlc care se desfășoară pe spații reduse pentru a transmite o învățătură esențială.

Diferența dintre paterice și cartea de față e extinderea spațiului social și cultural. Dacă un pateric adună alfabetic, după numele sfinților părinți, întâmplări și revelații ale unei singure zone (mănăstire sau o zonă monastică mai amplă – Patericul egiptean, Patericul românesc etc.) și de multe ori delimitată foarte clar temporal, volumul de față adună și combină povești din Asia, din folclorul autohton, din viețile scriitorilor, filosofilor, din antichitate până astăzi, povești și pilde mixate abia vizibil cu întâmplări autentice din viața naratorului, redată cu măiestrie, fără o schimbare de ton sau de registru, ci doar prin trecerea firească de la vocea a treia a unui narator-scrib la vocea întâi a unui narator-personaj.

Pe parcursul acestor pagini, devenim părtașii unor povești de viață sau de basm, desprinse din jurul nostru, din Biblie sau din legendă, adunate în mod firesc unele lângă altele, fără să simți forțată sau artificială trecerea de la povestea centrată pe un prinț la cea în care protagonist e nimeni altul decât Dumnezeu, până la cele cu un copil sărman, pușori de pasăre naivi sau o broscuță care – spre marele ei noroc – e surdă.

Ceea ce unește și aduce firesc laolaltă aceste povestiri în aparență atât de diferite e elementul lor comun și anume funcția pedagogică de care vorbeam la început. Fărâme sau piese din mozaicul învățaturii vechi, adevărate, bune și frumoase – despre lucrurile care contează la (și într-un) final, despre cele care determină oamenii să lase ceva în urma lor, așa

cum ni se mărturisește într-un scurt moment din biografia autorului, o urmă care să facă o diferență și/mai ales pentru ceilalți.

O carte pe care nu o pot rezuma într-o propoziție, pentru că este și despre bunătate, nu doar despre Bine. O colecție de texte originale sau repovestite despre frumusețea interioară, despre adevărata bogăție, despre unire, despre valori și tradiții, despre ucenicie și pedagogie. O carte a Învățăturii, cu un titlu cuprinzător și mai mult decât sugestiv.

Nu recomand citirea dintr-o răsuflare a acestui volum, pentru a nu pierde (și uita) învățătura ei. Din contra, *Copilul înțelept* poate fi un suport didactic pentru o mai lungă perioadă de timp, perioadă în care să se citească (și însușească) câte una, două, nu mai mult de trei povestiri la o lectură. O carte extrem de utilă pentru orele de dirigiență sau pentru serile de lectură de acasă, care ar putea înlocui cu mult succes timpul pierdut la calculator sau televizor.

Moni STĂNILĂ

Copilăria nu e doar o pregătire către viață. E viața însăși, cu bucurii, cu lacrimi, cu surprize și descoperiri, din care se naște, crește și se afirmă omul ca personalitate.

A fi copil înseamnă a fi răspunzător de lumina și candoarea lumii înconjurătoare.

Dragă copile!

Se spune că doi îngeri s-au întâlnit la o răspântie de drumuri. Unul dintre ei purta pe umăr un sac mare și greu, iar celălalt ducea subsuoară o sacoșă mică și aproape goală. Acesta din urmă l-a întrebat pe cel cu sacul plin:

- Ce urci tu la cer în fiecare zi, de nu ai pic de odihnă?
- Dorințele oamenilor: ei se roagă, iar Dumnezeu le îndeplinește rugămințile. Dar tu? De ce stai fără lucru? Ce duci în sacoșă?
- Recunoștința lor...

În folclorul lumii există nenumărate astfel de istorioare și povești cu întâmplări și snoave nemaipomenite, ce au menirea să ne facă buni, frumoși și competenți. Se consideră că omul poate învăța toată viața, dacă, desigur, poate să rămână toată viața copil. În cartea pe care o ții în mână am introdus mai multe învățături și legende, combinate cu istorioare și concluzii pe care mi le-a sugerat experiența personală. Sunt proze scurte care te vor ajuta să înțelegi mai bine ce ai de făcut ca să pășești din ce în ce mai sigur din copilărie spre înțelepciune.

Autorul

DETALIILE

Avicena (părintele medicinei) își învață elevii:

– Fiți atenți la detalii. De ele depinde sănătatea omului.

Tachinați de insistența lui, elevii se întrebau: „Oare învățătorul nostru ține cont de ceea ce ne spune? E atent la toate? Nu-i scapă nimic, niciun detaliu?”

– Propun să-l punem la încercare! a sărit cu vorba unul dintre ei.

– Cum?

– Lăsați pe mine.

A doua zi, când Avicena urma să intre în clasă, cel cu inițiativa a strecurat o foaie de papirus sub covorașul pe care, de obicei, se așeza învățătorul. Acesta s-a instalat comod pe covoraș și a rostit:

– Simt că azi ceva nu e la fel ca ieri. Ori eu am crescut, ori tavanul a coborât mai jos.

Suntem făcuți din amănunte. Fiecare dintre noi e o sculptură nedesăvârșită. Am putea realiza de mii de ori mai mult decât puținul cu care ne mândrim, dacă am avea mai multă încredere în noi înșine și n-am omite micile detalii. Neglijate, ele se transformă uneori în buturuga mică ce răstoarnă carul mare.

Un tată bogat, se spune, s-a căpătuit cu atâția bani, încât nu mai știa în ce să-i investească. Avea de toate. Avea mai mult decât îi trebuia, iar asta îl îngrijora. Se temea ca nu cumva copilul său să crească un răsfățat care habar nu are pe ce lume trăiește.

Ca să evite această situație, într-o bună zi l-a urcat în mașină și s-a dus cu el în provincie, într-un sat uitat de Dumnezeu. Au poposit la un biet agricultor care avea o casă de copii și care abia se descurca de azi pe mâine. Dezgustat de atâta mizerie, tatăl bogat atrăgea mereu atenția copilului asupra tuturor detaliilor ce demonstau că viața de la țară e un chin.

În cele din urmă, au revenit în oraș și el l-a întrebat:

- Ei, cum? Ți-a plăcut călătoria?
- O-o, da! A fost ceva de neuitat!
- Te-ai convins cât de nefericită este lumea?
- Sigur.
- Și ce ai înțeles?

Copilul s-a întristat un pic și i-a răspuns:

- Am înțeles că nu suntem ca ei.
- Dar cum suntem?
- Mult mai săraci.
- Săraci?

– Păi, judecă și dumneata: noi avem un singur cățeluș în casă, iar copiii de acolo au vreo cinci dulăi de pază. Noi avem în curte o piscină, iar dâșii se scaldă într-un râu adevărat. Noi ne iluminăm grădina cu neon, iar dâșii au deasupra satului un cer cu stele nemaipomenite. Curtea noastră este mărginită de clădiri ce ne blochează panorama, iar dâșii au un orizont nemărginit!

Ascultându-l, tatăl a rămas fără replică, iar copilul a continuat:

– Îți mulțumesc că mi-ai arătat niște oameni cu adevărat bogați!

A fi copil înseamnă a crede că viața este minunată. Iată de ce, când unii se întreabă: „Cum să distingem adevărul de minciună, dacă ambele sunt îmbrăcate în aceeași haină?”, răspunsul se desprinde de pe buzele copiilor care ne spun:

- Adevărul luminează!

SALVAREA

Ca să capeți maximumul, trebuie să vrei imposibilul. Victoria e dincolo de imposibil. Cine știe asta luptă și învinge. Cine nu – bate pasul pe loc.

Firește, nu e ușor să te opui, să rămâi în picioare. Contează să încerci. Și, mai cu seamă, să ai încredere în faptul că, luptând, lași în urmă o speranță, un exemplu demn de urmat.

Doi scriitori (Jack Canfield și Mark Hansen) povestesc că odată, într-o frumoasă zi de vară, un om mulțumit de viață se plimba pe o plajă mexicană. Dintr-odată, într-un golf înconjurat de stânci, a văzut cum un copil se apleca, ridica ceva din nisip și arunca în apa oceanului.

Bărbatul s-a apropiat de el și a descoperit că țărmul era înțesat de stele-de-mare. Păreau turnate cu găleata. Se întindeau până hăt departe, cât vedeai cu ochii.

– Ce faci? l-a întrebat pe copil. De ce arunci aceste stele înapoi în mare?

– Le salvez de la moarte. Refluxul le-a aruncat pe mal. Dacă nu le arunc înapoi, toate vor muri!

– Dar e absurd!

– De ce?

– Sunt milioane. Nu vei reuși să le salvezi pe toate. Încercarea ta nu va schimba nimic!

– Ba da! i-a răspuns copilul, aruncând în apă următoarea asteridă.

Încercarea mea va schimba totul în viața stelelor pe care le-am salvat deja.

DISTRIBUITORUL DE SEMINȚE

Un adolescent (spune legenda) a visat odată că trecea prin piața agricolă și, pe neașteptate, în fața unei gherete pe care scria „Semințe”, l-a văzut pe Iisus Hristos.

– Doamne! a exclamat el plin de uimire. Visez sau, cu bună seamă, stau în fața Marelui Învățător?

– Nu visezi. Sunt Eu, i-a răspuns Iisus.

– Dar ce cauți aici, în piața asta plină de sărmani?

– Discut cu lumea, vând, ajut, dau sfaturi.

– Foarte ciudat! s-a mirat băiatul. Și ce putem cumpăra noi, oamenii, de la Tine, Doamne?

– Tot ce doriți.

– Chiar tot?

– Dorești ceva anume? l-a întrebat Iisus.

– Aș vrea să cumpăr înțelepciune, dragoste și fericire.

– Cu plăcere, l-a asigurat Mântuitorul.

– Nu-ți cer prea mult?

– O-o, nu! Alții îmi cer și lucruri imposibile.

Spunând acestea, a intrat în gheretă, de unde s-a întors, surâzând, cu un mic pachetel de hârtie în mână.

Adolescentul l-a desfăcut și, cu și mai mare nedumerire, a precizat:

– Asta e tot?

– Da.

– Dar văd aici doar câteva semințe.

– Păi... n-ai observat că pe ghereta Mea scrie „Semințe”? De voi, de oamenii care le cumpără depinde ce va crește din ele.

RECOMPENSA

Am cunoscut un cuplu, un bărbat și o femeie, care se luaseră din dragoste și țineau mult unul la altul. Cu timpul însă, sub povara grijilor, femeia a simțit că îi vine din ce în ce mai greu să fie împăcată cu ea însăși și să suporte viața pe care o ducea. Alte femei, foste colege de clasă, aveau case mobilate, mașini, bijuterii și blănuri cu care ieșeau seara în oraș, să le vadă lumea și să le admire. Ea însă locuia în „bojdeuca” părintească, mulțumindu-se cu puțin și făcând eforturi mari ca să asigure familiei un trai decent.

Soțul predă muzica într-o școală de cartier și avea un salariu derizoriu, putând acoperi cu el doar o mică parte din cheltuielile cotidiene. Dar, în loc să-și găsească un alt serviciu, în loc să muncească undeva și sâmbăta, și duminica, și noaptea (dacă ar fi fost nevoie), el s-a înscris în corul unei biserici și umbla zilnic la repetiții.

Ba, de la un timp, a prins a-l lua la biserică și pe copilul lor – un băiat de numai zece anișori. Cântau împreună sus, în strană, apoi, seara, continuau să exerseze și acasă.

Sărmana femeie nu mai știa ce să întreprindă ca să mențină buna înțelegere în casă.

– Doamne, zicea ea uneori, dă-mi răbdare să suport acest destin!

– Răbdarea nu se dă, ci se câștigă, îi răspundea soțul.

Auzindu-l, ea încerca să-i reproșeze:

– Dacă ești atât de evlavios, atunci roagă-L pe Dumnezeu să ne dea și nouă măcar un pic de bunăstare, ca să ne bucurăm de viață!

El însă o cuprindea cu blândețe, o săruta pe obraz și îi reamintea:

– Dumnezeu ne-a dat viața ca să facem totul cu mâinile noastre.

Înțelegând că n-o să-l poată „reeduca”, femeia își făcea semnul crucii și rostea, resemnată:

– Doamne, ajută-mă să-l iubesc așa cum este!

– În sfârșit! o susținea el fericit. Acum văd și eu că ești pe calea cea bună!

Ea se liniștea pentru un timp, dar, când ieșea în oraș și se întâlnea cu fostele colege, care o priveau de sus, deznădejdea cobora din nou în sufletul ei și, din nou, se simțea neînsemnată și nefericită.

Într-o zi de primăvară, soțul i-a spus:

– Mergem la Operă!

– Nu vrei să te duci doar tu?

– Contează să fim împreună, a asigurat-o el, iar când erau deja în sala arhiplină, a adăugat: e un concurs al tinerilor interpreți.

– Și ce treabă avem noi cu acest concurs? și-a exprimat ea nemulțumirea.

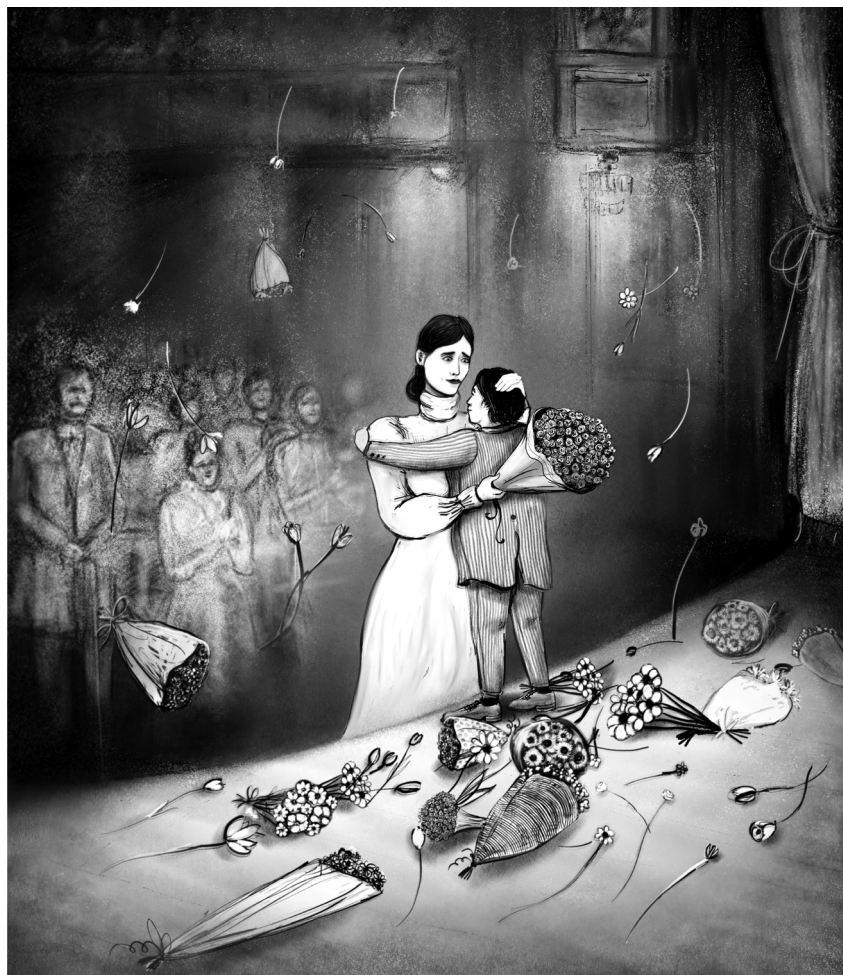
– Acuși vei înțelege.

Pe la jumătatea concertului, l-a văzut în scenă pe fiul ei. Era îmbrăcat într-un costum superb, cu părul aranjat frumos, într-o ținută demnă și foarte concentrat. De emoție, femeia a încremenit cu mâna încleștată pe brațul soțului. Surpriza cea mare însă a venit în clipa când fiul ei a început să cânte „Ave Maria” cu voce cristalină. Părea că însuși Dumnezeu coborâse din ceruri să-l sprijine și să-l admire!

Când a răsunat ultimul acord muzical, întreaga sală s-a ridicat în picioare, ovaționându-l! O mare de flori s-a așternut la picioarele lui. Băiatul a cules cu grație cel mai frumos buchet, a coborât din scenă și i l-a oferit ei, mamei lui, îmbrățișând-o cu recunoștință.

Plângând de bucurie, biata femeie s-a înclinat ușor în fața spectatorilor, care aplaudau frenetic.

De la balcon, surprinse și invidioase, o salutau colegile de clasă. Ea le-a făcut un semn cu mâna și pentru prima oară de când le cunoștea s-a simțit cu adevărat fericită. Acum nu-i mai păsa că nu are mașină, blănuri și bijuterii. Acum înțelese, în sfârșit, că Dumnezeu știe mai bine de ce are nevoie o mamă ca să se simtă împlinită.

ÎNCREDEREA ÎN SINE

Există o multitudine de cauze ce ne ajută (sau ne împiedică) să mergem înainte. Suntem stăpâni pe soartă doar în măsura în care nu permitem ca influențele negative din afară să prevaleze asupra rezistenței pozitive din interior. Negativismul altora ne ține locului, ne programează la eșec.

În folclorul oriental, se povestește că odată niște broscuțe care locuiau într-o pădure mlăștinoasă au hotărât să-și schimbe casa.

– Ați observat? a început cea mai avansată dintre ele. Seceta ne-a transformat căminul într-o mocirlă puturoasă. Propun să căutăm o apă mai curată.

– Ușor de zis. Dar unde s-o găsim? au întrebat-o câteva surate.

– Sus, în munți, există un lac cu apă cristalină.

– O fi cum spui, a contrazis-o un broscoi bătrân, dar uiți ce drum anevoios e până sus. Nimeni dintre voi nu va putea ajunge la casa pe care o visați!

– De ce să nu ajungem? Avem entuziasm! Avem încredere în noi!

– Să mergem!

– Să pornim la drum! au răsunat mai multe voci zgloabii și chiar atunci o bună parte dintre broscuțe s-a avântat spre munte.

– Degeaba v-ați pornit! au prins a-și bate joc de ele broscii care voiau să lăncezească în baltă. Cine vă credeți? O să vă faceți de rușine! Halal de voi! Veți regreta amarnic! Rușine!

Sub presiunea lor descurajantă, o parte dintre ele s-au lăsat convinse chiar în prima zi. Altele au rezistat un timp, dar drumul

era cu bună seamă foarte dificil, iar vorbele suratelor care râdeau de ele le-au stins entuziasmul și, rînd pe rînd, au renunțat la visul de a-și făuri o casă nouă.

O singură broscuță nu s-a dat bătută. Cădea, se agăța de ramuri, aluneca, plîngea, dar își croia neconținut cărare spre lacul salvator. În cele din urmă, stoarsă de puteri, dar fericită, s-a aruncat în apa visurilor sale.

– Ce act de eroism! s-au minunat broscuțele din partea locului. Cum, oare, a reușit?

– O fi, probabil, cea mai puternică dintre broscuțele acelei mlaștini!

– Da' de unde, le-a explicat un corb. Pur și simplu, ea n-a știut că este imposibil să ajungi până aici. E surdă! N-a auzit niciun cuvânt din vorbele suratelor care o descurajau, convingînd-o să renunțe la visul ei.

CĂLUGĂRII

Era o minunată zi de toamnă. Soarele strălucea pe cer. Căldura se pregătea să-și pună un veșmânt multicolor. Sub o geană de pădure, exact în locul unde drumul cotea brusc la vale, îndreptându-se spre râu, doi călugări stăteau în așteptarea călătorilor. Scriseseră ceva pe o bucată de carton, cu gând să-i preîntâmpine pe cei de la volan.

Nu zăbavă, s-a arătat un camion. Șoferul a scos capul prin geam, a citit mesajul, apoi a dat a lehamite din mână.

– Sunteți niște fanatici! le-a strigat din mers și a plecat mai departe.

Pe carton era notat următorul mesaj: „Sfârșitul e aproape. Schimbați-vă calea!”

La scurtă vreme, s-a auzit o bufnitură, de parcă mașina s-ar fi prăbușit în apa râului.

Călugării și-au făcut semnul crucii, apoi unul dintre ei l-a întrebat pe celălalt:

– N-ar fi fost mai bine dacă scriam pur și simplu: „Atenție! Podul e stricat”?

„Adevărul trebuie să învingă, indiferent cine pierde”, glăsuiește un proverb oriental.

Dar cine pierde mai mult decât omul care dorește să facă bine și nu știe cum?

Într-o altă legendă, povestită de unul dintre clasicii literaturii române, se spune că doi sfinți se grăbeau la o întâlnire cu Bunul Dumnezeu. Drumul era anevoios și lung. Până la locul stabilit,

aveau de mers vreo două ore. Și, cum zoreau ei așa peste dealuri și câmpii, numai iată că întâlnesc în cale un țăran, cu carul împotmolit în glod. În ajun plouase. Drumul era desfundat și bietul om în zadar se opinea de unul singur să scoată carul din noroi.

– Ce zici, Sfinția ta? Îl ajutăm? a întrebat unul dintre sfinți.

Bun la suflet, s-a și apucat să-și suflece mânecile, dar condru-mețul l-a oprit îngrijorat:

– Ce ți-a venit? Ai uitat că ne așteaptă Bunul Dumnezeu? Cum să nu ne prezentăm la timp?

Și au trecut cu ochii în pământ pe lângă țăranul care spera să fie ajutat.

Când au ajuns la locul întâlnirii, Marele Creator lipsea. Nedumeriți, L-au așteptat cu sufletul la gură până când, în sfârșit, după un sfert de oră, L-au văzut: urca și El dealul, pe drumul străbătut de ei. Era un pic transpirat și cu veșmintele stropite de noroi.

– Iertați-Mă că am întârziat, le-a zis, dar am întâlnit în cale un țăran cu carul împotmolit în glod și l-am ajutat să iasă din încurcătură...

CINE SUNTEM?

Disponem de atâtea manuale! Atâtea sfaturi ni se dau, fără să le cerem! Niciunul însă nu ne spune cine suntem, ce posedăm, câte minuni suntem capabili să realizăm.

Dacă am ști! Dacă de mici copii ni s-ar deschide ochii spre interior. Câte talente am descoperi acolo! Ce minuni am săvârși cu soarta noastră!

Nick Owen povestește că odată un pui de vultur s-a întâmplat să crească împreună cu găinile din cotețul unui biet țăran. În mod firesc, a învățat de la ele tot ce trebuia să știe o pasăre de curte: să scurme, să cotcodăcească, să bată zgomotos din aripi, să se scalde în praful de pe drum.

Într-o bună zi, ajuns deja aproape de sfârșitul vieții, a ridicat ochii spre bolta cerului și a rămas vrăjit: sus de tot, în țăriile albastre, cu aripile desfăcute, cutezător și mândru, plana un vultur!

– Ce putere! Câtă grație și poezie! a exclamat nenorocita pasăre.

– Nici nu e de mirare: e vultur! i-a răspuns cocoșul. E regele tuturor zburătoarelor din lume!

Fostul pui de vultur a simțit cum inima i-a tresărit, dar nu s-a întrebat de ce și a continuat să scurme prin gunoiul din grădina gospodarului.

Așa a și murit – o simplă orătanie. Pentru că asta se credea. Pentru că nimeni niciodată nu i-a spus că este vultur.

TEMPLUL BUNĂTĂȚII

Odată, tare demult, cu mii de ani în urmă, un filozof și-a pus în gând să construiască un Templu al Bunătății – un fel de Biserică în care răul să nu aibă ce căuta.

Cu acest gând, a adunat materiale de tot felul și s-a apucat de lucru. Dar, oricât se străduia și muncea fără odihnă, bătea pasul pe loc, deoarece nimeni dintre semenii lui nu venea să-l ajute.

Într-o zi, trecând pe lângă șantierul lui și văzându-l cum se chinuie, Dumnezeu l-a sfătuit:

– Nu pierde timpul în zadar. Du-te prin lume și caută-ți adepți, căci există o mulțime de tineri care stau degeaba. Adună-i în jurul tău. Dă-le de lucru. Învață-i să muncească.

În aceeași zi, filozoful s-a dus prin cetățile din împrejurimi să-și caute ajutoare, însă, oricât de convingător le vorbea oamenilor despre forța Binelui, nimeni nu dorea să-l urmeze.

Atunci a luat cu sine o duzină de copii orfani, i-a hrănit, i-a îmbrăcat, i-a crescut și a făcut din ei niște meșteri fără seamăn.

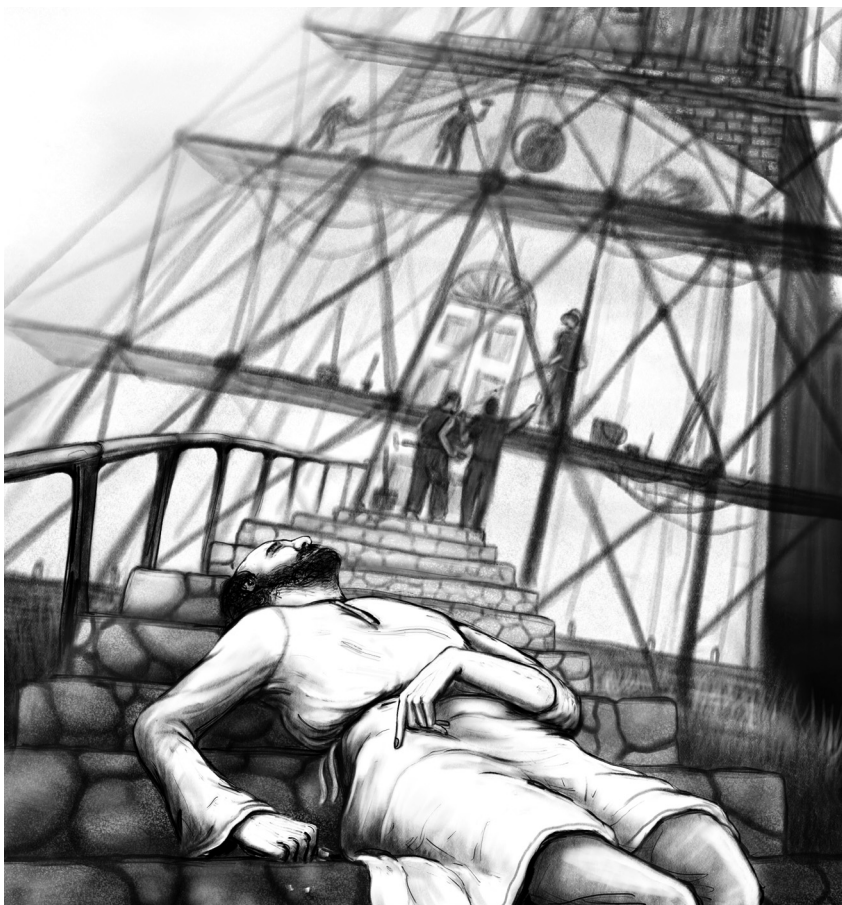
Templul se înălța acum văzând cu ochii. Dar tocmai în săptămâna când considera că va izbuti să-l finalizeze, filozoful (care ajunsese între timp un bătrân neputincios) s-a îmbolnăvit subit și s-a prăbușit fără puteri pe treptele de la intrare.

Discipolii au dat de el, l-au salutat, însă, în loc să-l îngrijească, au trecut pe lângă dânsul și s-au grăbit să urce pe schele, să-și facă datoria de zidari.

Răpus de suferință, filozoful a murit, iar când s-a prezentat la judecată, în fața Bunului Dumnezeu, nu s-a putut abține să nu-L întrebe:

– Doamne, spune-mi, Te rog, unde am greșit? Că doar am făcut exact așa cum m-ai sfătuit: mi-am găsit ucenici, i-am înflăcărat cu ideea Templului meu, i-am învățat cum să-l construiască, iar ei m-au lăsat să mor de foame și de sete, fără să le pese de durerea mea.

– Adevărat vorbești, i-a răspuns Demiurgul. Ai adunat în jurul tău niște copii orfani și i-ai învățat să construiască Templul Bunătății, dar ai uitat să-i înveți și ce este Bunătatea.

FRICA

Micul trib înainta cu teamă printre munți. Pădurea era plină de pericole.

Dintr-odată, s-a auzit un foșnet. Toți au încremenit. Dușmanii? Moartea?

– Vezi cine-i acolo! l-a trimis șeful de trib pe cel mai viteaz ostaș, care, la scurtă vreme, a revenit însângerat.

– Era un urs! a zis și a căzut mort la pământ.

Foșnetul însă nu a încetat.

– E rândul tău! a ordonat căpetenia unui alt ostaș, care, la fel ca primul, s-a întors rănit.

– Era un tigrul! a rostit el și s-a prăbușit în iarbă.

Nici acum foșnetul n-a dispărut. Teroarea a crescut, împiedicând poporul să meargă mai departe. Atunci, șeful i-a făcut semn celui mai tânăr oștean să plece în recunoaștere. Acesta era timid și slab, dar s-a îmbărbătat și a plecat. După un sfert de oră, foșnetul a încetat. Tânărul a revenit bine dispus. Ținea de coadă un mic animal.

– Putem pleca! De vină era acest șoricel!

Legenda spune că, deși nu a luptat cu nimeni în acea pădure, tânărul a fost aclamat ca un adevărat erou. De ce? Din simplul motiv că mulți pot omorî o fiară. Nu oricine însă e în stare să-și omoare frica!

PRAGUL

(fragment din nuvela cu același titlu)

Copil fiind, m-am dus odată de unul singur să văd unde se culcă soarele când asfințește după orizont. Aveam aproape patru ani, iar minte – nici cât o sămânță de muștar, pentru că, la scurtă vreme, am intrat în pădure și m-am rătăcit.

Noaptea m-a prins departe de sat, într-o văgăună rece și pustie, în care zadarnic am plâns și l-am strigat în ajutor pe tata. Eram atât de speriat, încât, atunci când am simțit pașii unui animal în preajmă, am crezut că mi-a venit sfârșitul. Dar nu era decât un câine, un câine mare și flocos, care s-a apropiat de mine, m-a mirosit, mi-a lins mâna și s-a lăsat îmbrățișat.

Ca toți oamenii din sat, aveam și noi în gospodărie doi câini (doi frați), dintre care unul mai tot timpul îl bătea pe celălalt. Sătul, probabil, de atâta umilință, într-o seară, acesta „s-a dus pe urlați”. A lipsit de acasă vreo două săptămâni – timp în care fratele său a scâncit ca un copil. Când s-au întâlnit din nou, mă așteptam să văd cum cel care scâncise se va bucura, va da semne de recunoștință, va „sărbători” întoarcerea fratelui rătăcitor. El însă a sărit ca un turbat la gâtul lui, l-a doborât la pământ, l-a scuturat de blană și l-a însângerat. Speriat de moarte, bietul animal a țâșnit din nou ca o săgeată prin spărtura gardului și a dispărut pentru totdeauna de la casa noastră.

Acum stătea cuminte lângă mine și mă ocrotea, iar eu mă gândeam cu teamă la clipa în care voi da ochii cu tata... Va sări, oare, și el la mine să mă bată, să mă pedepsească pentru că fugisem de acasă?

Toată noaptea și o parte din a doua zi, oamenii din sat m-au căutat cu disperare. A dat de mine, întâmplător, un pădurar. Vestea s-a răspândit imediat printre căutători. La marginea pădurii, lângă mănăstire, am zărit un călăreț. Gonea ca o furtună către noi. Avea pletele albe. L-am recunoscut îndată – era tata!

Ce puteam să fac? M-am ascuns, de frică, după salvatorul meu, așteptând să se repete scena cu cățelul revenit acasă și bătut. Dar, în loc să mă ia la trei parale, tata a sărit din șa, a îngenuncheat în fața mea, m-a cuprins în brațe și a izbucnit în plâns.

Abia atunci mi-am dat seama că am în față nu un tată foarte bătrân, ci un tată foarte fericit!

PUNGA

Un copil (spune legenda) a găsit o pungă cu cincizeci de galbeni. Aflând că boierul din sat își pierduse punga și că oferea aducătorului ei cinci galbeni, copilul s-a prezentat la el să i-o înapoieze.

Lacom din fire, boierul a verificat-o și a zis:

– Văd că deja ți-ai luat partea promisă.

– Ba n-am luat nimic! s-a revoltat copilul.

– În punga mea erau cincizeci și cinci de galbeni. Așa că nu-ți mai datorez nimic.

Tocmai atunci, preotul satului trecea pe lângă ei.

– Părinte! Fă-ne dreptate, l-a rugat copilul. I-am înapoiat boierului punga pierdută, iar el, în loc să-mi mulțumească, mă învinuiește că sunt hoț.

– Dacă ai fi fost un hoț, ai fi ascuns toți banii din punga pe care ai găsit-o. Dar câți galbeni spuneai că ai pierdut? l-a întrebat preotul pe boier.

– Cincizeci și cinci.

– Ei vezi? Reiese că punga găsită de copil nu este a ta. Și, deoa-rece nu se știe cine e stăpânul ei, băiatul poate s-o păstreze pentru sine.

CICATRICILE

Văzând că fiul său nu ține cont de buna-cuviință, un tată i-a cumpărat un ciocan și o ladă de cuie.

– Ce să construiesc cu ele? s-a mirat băiatul.

– Construiește-te pe tine.

Fiul l-a privit nedumerit, iar tatăl i-a explicat:

– Ești foarte capricios. Nu ai răbdare. Insulți pe toată lumea. Dacă ți-aș face observație, probabil, ai crede că nu te înțeleg. Iată de ce îți dau un sfat: ori de câte ori nu vei reuși să-ți controlezi emoțiile, bate câte un cui în porțița din fundul grădinii.

Băiatul s-a opus. Totuși, în cele din urmă, spune legenda, i-a dat ascultare. Spre surprinderea sa, deja în prima zi, a bătut peste treizeci de cuie. Asta l-a pus pe gânduri. A devenit mai atent la felul cum reacționa la cele din jur. Voința i s-a întărit. Răbdarea l-a făcut mai tolerant, ajutându-l să bată din ce în ce mai puține cuie în porțiță – dovadă a faptului că numărul persoanelor pe care le ofensa era din ce în ce mai mic.

În sfârșit, a ajuns atât de reținut, încât nu trebuia să bată niciun cui.

– Mă bucur, l-a lăudat părintele. Acum scoate câte un cui ori de câte ori vei da dovadă de înțelegere și toleranță.

După mai multe încercări, fiul a reușit să extragă toate cuiele pe care le bătuse până atunci.

– S-ar părea că, astfel, ai îndreptat toate greșelile pe care le-ai comis. În realitate, nu este așa, i-a spus tatăl. Privește: găurile au rămas! La fel rămân și rănila pe care le provocăm celor apropiați. Oricât am regreta, ele continuă să sângereze. Oricât de bine ai lega la loc o ață ruptă, nodul rămâne.

BOȚUL DE AUR

Un împărat din India, voind să știe cum o duc supușii săi, a prins a merge prin oraș și a vorbi cu oamenii de rând.

– Măria ta! i s-a adresat un cerșetor. Doar mila dumitale mă poate face fericit! Ajută-mă, te rog!

Alături, un biet copil fără o mână, tăcea umil.

– Dar tu? Nu-mi ceri nimic? l-a întrebat, plin de mirare, suveranul.

– Ți-aș cere, Măria ta, dar știu că numai Bunul Dumnezeu mă poate ajuta.

Vorbele băiatului l-au indispus și, ca să-i demonstreze că nu are dreptate, că pe pământ, aici, în țara sa, el (împăratul) este cel care decide soarta și fericirea celorlalți, a poruncit brutarului, în taină, să coacă o pâine mare, în care a ascuns un boț de aur.

A doua zi, scena s-a repetat și, cum pusese totul la cale, i-a dat acea pâine cerșetorului în vârstă, iar pe copilul fără mână l-a trecut cu vederea.

La sfârșitul săptămânii, când a trecut prin piața respectivă, primul cerșetor iar a strigat după îndurare. Copilul fără mână nu mai era de față.

– Ți-am dăruit deja un boț de aur. Ce mai dorești? l-a probozit orgoliosul împărat.

Uimit la culme, cerșetorul i-a răspuns:

– Măria ta! Habar nu am despre ce vorbești.

– Păi, aurul era ascuns în miezul pâinii pe care ți-am dat-o mai dăunăzi.

– Acea pâine mi s-a părut prea grea și m-am gândit că nu e coaptă bine, așa că i-am vândut-o, pentru doi bănuți, copilului fără o mână.

Auzindu-l, împăratul și-a dat seama de jocul Providenței și, învingându-și orgoliul, l-a sfătuit:

– De azi încolo, dacă vrei să scapi de necazuri, nu cere îndurare de la oameni. Adresează-te direct lui Dumnezeu!

FERICIREA

Bătrânii povestesc că odată Fericirea a intrat în codru și s-a rătăcit. Pădurea era deasă. Văgăunile – adânci. Cărrile – cotropite de buruieni și arbuști. Agățat de crengi, amurgul risipea în jur neliniște. Vrând să iasă cât mai repede la un luminiș, Fericirea a luat-o prin coclauri și, brusc, a căzut într-o fântână părăsită. Construită din burlane de beton, fântâna avea pereții umezi și alunecoși. Nu-i rămânea decât să strige după ajutor. Dar cine s-o audă? A stat acolo o zi. A stat două. În sfârșit, în a treia zi, întâmplarea a făcut ca cineva să treacă pe alături. Era un om zgârcit și lacom.

– Ajută-mă, te rog! l-a rugat Fericirea.

– Ce voi avea din asta?

– Cere-mi orice.

– Aș vrea să-mi dai un sac cu bani.

Fericirea i-a îndeplinit dorința, iar omul lacom, văzând atâta bănărit, a înșfăcat sacul, l-a aburcat în spate și dus a fost!

– Hei! Ai uitat să mă salvezi!

Dar cine să-i răspundă?

Noaptea a găsit-o tot acolo. Frigul o teroriza. Umezeala îi storcea puterile și Fericirea se gândea cu groază: „Oare ce va face omenirea fără mine?”

În dimineața următoare, s-a arătat un om invidios.

– Ajută-mă! l-a rugat ea.

Bărbatul a recunoscut-o. Ochii i s-au aprins.

– Efortul costă. Ce ai de gând să-mi dai?

– Spune-mi, ce vrei?

– Poate... un automobil de lux!

Zis și făcut, numai că, de cum a văzut mașina, omul invidios a urcat la volan și a demarat în trombă. Aripile Fericirii s-au lăsat neputincioase în nămolul din fântână. Acum, nu mai credea că va ieși vreodată la lumină, dar tocmai atunci s-au auzit pașii unui bărbat grăbit. Era un tânăr agricultor, harnic și bun la suflet. De cum a auzit plânsetul ei, i-a întins o prăjină și a scos-o din fântână.

– Mulțumesc, om bun!

– Pentru puțin, i-a răspuns tânărul și a vrut să plece mai departe.

– Așteaptă!

– Sunt grăbit. Am mult de lucru.

– Înțeleg, dar nu dorești să-mi ceri nimic?

– Am de toate. Îmi ajunge.

– Cum să ai de toate, fără ajutorul meu?

– Adică fără ajutorul cui?

– Sunt Fericirea.

– O fi cum zici. Pe mine însă mă face fericit doar munca, a rostit el și și-a văzut de drum.

Curioasă, Fericirea a pornit în urma lui și, după cum mărturisesc legende, se pare că din ziua aceea se află mai tot timpul împreună.

JUCĂRIA

Odată, pe toloaca de lângă mănăstire, unde fusese iarmarocul, eu (un pici de numai șase ani) am găsit printre gunoaie o mașinuță de metal. Era veche, ruginită și murdară. Îi lipsea o roată. Dar ce conta? Niciodată în viață nu avusesem o jucărie mai deosebită! Așa că am spălat-o, am reparat-o, am însuflețit-o.

Seara târziu, taică-meu a intrat în casă și, văzându-mă cu ea în brațe, m-a întrebat:

– De unde o ai?

– Am găsit-o. Lângă mănăstire. În gunoi.

– Ai găsit-o, zici?

– Da, sub gard, la iarmaroc.

– Ei bine, ieși imediat din casă și du-o tot acum acolo, de unde ai luat-o!

Ordinul nu admitea discuții. Știam asta. Doar că afară se lăsase întunericul, iar eu nu eram decât un pui de om. Am început să plâng. De mila mea, firește, căci nu aveam nicio speranță să-l îmbunez pe tata.

– Cum să trimiți copilul noaptea în pădure? a sărit și maică-mea în ajutorul meu. E doar o jucărie. La ce atâta grabă? O va duce mâine dimineață.

– Nu! s-a opus tata cu fermitate. Azi a greșit? Azi să-și îndrepte vina!

– Nu a furat-o. A găsit-o.

– Un lucru, dacă nu este al tău, nu trebuie să te atingi de el!

Spunând acestea, spera să-mi dea o lecție pentru întreaga viață.

– Ce mai aștepți?

Mort de frică, am ieșit din casă, fără să bănuiesc că taică-meu mă însoțea din urmă cu grijă părintească.

A fost o noapte tristă, dar utilă. Tristețea, uneori, ne învață să fim oameni.

FRUCTUL INTERZIS

Într-o grădină botanică din India, creștea o plantă ai cărei ghimpi erau atât de otrăvitori, încât puneau în pericol viața oricui se atinge de ei. Grădina era vizitată zilnic de o mulțime de copii. Riscul era imens. Ca să-i avertizeze de pericol, administrația a formulat următorul aviz:

„Atenție! Este categoric interzis să vă atingeți de această plantă!”

Urmările însă au fost dezastruoase. Aproape zilnic câțiva curioși ajungeau în stare gravă la spital. Nu s-a dovedit mai eficient nici gardul de sârmă ghimpată cu care a fost împrejmuțată planta.

Disperați, botaniștii se pregăteau deja s-o nimicească. Dar tocmai atunci cineva i-a sfătuit să scoată gardul de protecție și toate avertismentele din jur. A doua zi, noile grupuri de copii treceau pe lângă plantă fără s-o observe...

* * *

Nu știu dacă taică-meu a cunoscut sau nu această poveste, dar felul în care încerca să mă educe își avea rădăcinile în aceleași principii.

Odată, fiind elev în clasa a treia, am greșit cu ceva și, astfel, l-am nemulțumit. Mă așteptam să fiu certat. El însă doar mi-a zis:

– Măine îți interzic să mergi la școală!

– De ce? m-am revoltat.

La care bunul meu părinte mi-a răspuns:

– Învățătura e un privilegiu, pe care trebuie să-l meriți.

OGLINDA

Furtuna s-a dezlănțuit. Norii s-au prăbușit cu zgomot peste orașul îngrozit. Ploaia s-a năpustit asupra caselor. S-a făcut întuneric. Străzile s-au transformat în râuri. Torente de apă neagră au prins a smulge asfaltul și a-l duce la vale. Înnebuniți de frică, oamenii au fugit spre adăposturi. Furia cerului însă le călca pe urme.

– Învățătorule! se auzi glasul elevului înspăimântat. Ne va lovi din nou?

– Cine?

– Potopul.

– Nu cred. Există legământul.

– Și e suficient un simplu curcubeu, ca potopul să nu mai pustiească lumea?

– Când Dumnezeu spune ceva, întregul Univers i se supune!

Ascuns sub bolta rece a bisericii, copilul asculta îngrijorat cum vântul încerca să smulgă ușa din țâțâni. Rosti ca pentru sine:

– E greu să crezi că totul va fi bine, când totul e atins de rău.

– Încearcă!

– Asta și fac, recunosc băiatul. Apoi, simțind că întunericul devine și mai dens, adăugă: spuneți-mi, totuși: lumea înconjurătoare e ostilă sau prietenoasă?

Învățătorul se lipi cu spatele de zid și medită o clipă. Ar fi putut scăpa de insistența lui, prefăcându-se că nu l-a auzit, dar îi întrezări neliniștea și hotărî să meargă pe o altă cale. Brăzdat de fulgere, cerul clocotea ca un cazan.

– Pe timpuri, începu învățătorul, se spune că un rege a poruncit să i se construiască un palat impunător. Meșterii s-au pus pe

treabă și, într-un timp record, au deschis larg ușile unui palat plin de minuni. Erau acolo sute de saloane ce stârneau uimire și entuziasm. În una dintre încăperi și podul, și pereții, și podeaua – totul era făcut doar din oglinzi. Mai mult: spațiul fusese conceput astfel, încât până și cel mai slab sunet provoca ecou, iar fiecare ecou era multiplicat de mii și mii de ori. Dacă, să zicem, cineva ar fi intrat acolo și ar fi întrebat: „Cine ești tu?”, atunci pereții, la rândul lor, l-ar fi întrebat de mii de ori: „Cine ești tu?”

Odată, din întâmplare, dulăul favorit al regelui (care se plimba liber pe oriunde) a nimerit în acea încăpere și a încremenit de spaimă. O întreagă haită de câini se uita la el din toate părțile: de jos, de sus, din față și din spate. Pentru mai multă siguranță, noul venit și-a arătat colții amenințători. Tot atunci însă, a observat că și ceilalți câini și-au arătat colții incisivi. Speriat de-a binelea, dulăul a început să latre. La fel a procedat și haita! Era clar că situația s-a agravat. Trebuia să atace el primul, ca să nu fie sfâșiat, așa că a făcut un salt, dar a văzut cum toți ceilalți dulăi s-au aruncat asupra lui. S-a stârnit o hărmălaie nemaipomenită! Mii de câini, cu ochii injectați de ură, mușcau aerul din jurul lor din ce în ce mai furioși și mai epuizați.

A doua zi, când camera cu oglinzi a fost deschisă, slugile au descoperit în mijlocul ei, pe podea, un câine mort, înconjurat de o haită întreagă de câini morți. În sală nu se afla nicio ființă care să-i provoace rău. Dulăul pierise în luptă cu propria imagine multiplicată de oglinzi.

Învățătorul făcu o pauză, lăsându-l pe copil să guste din esența celor povestite, apoi îl întrebă:

– Acum ce ai de spus? Cum ți se pare lumea înconjurătoare: ostilă sau prietenoasă?

Mai liniștit, copilul zise:

– Ceea ce ne înconjoară este, probabil, o reflectare a ceea ce gândim, simțim sau credem despre ceea ce ne înconjoară. Altfel zis: lumea este oglinda fără de sfârșit a sufletului nostru!

PĂTURA

Un bătrân, care trecuse de opzeci, era în grija fiului și a nurilor (care aveau un copil de patru ani). Cândva fusese harnic și voinic. Acum era prea slab ca să muncească. Zile la rând, umbla de colo-colo, neștiind cu ce să se ocupe. Ba, de la un timp, nora a prins pică pe el și a hotărât să-l alunge din casă.

Soțul nu s-a putut opune și, în cele din urmă, s-a învoit să-și mute tatăl într-un bordei din fundul grădinii.

Afară era frig. Vântul mătura zăpada de pe câmp și o așeza în troiene pe sub garduri.

– Vai! Mă tem să nu înghețe, a rostit îngrijorat bărbatul. Am să-i pun o pătură pe umeri.

Dar, în clipa când bunicul, plângând, se pregătea să plece din casă, s-a auzit glasul copilului:

– Stai! Nu-i da o pătură întreagă! Dă-i doar o jumătate!

– De ce, fiulle? l-a întrebat tatăl, nedumerit.

Copilul l-a privit dojenitor și i-a răspuns:

– Cealaltă jumătate de pătură am s-o păstrez pentru tine, când și eu te voi da afară din casă!

* * *

O altă poveste populară spune exact același lucru, dar axat pe o altă situație.

Bunicul, se zice, spărgea din când în când câte ceva, deoarece vederea îi slăbise, iar mâinile îi tremurau. Odată a scăpat pe podea o ceșcuță de porțelan, care s-a făcut țandări. Nora nu i-a zis nimic, dar soțului i-a reproșat:

– Taică-tău mă enervează! Nu am de gând să-l alung cu totul din casă, dar, de azi încolo, am să-i dau să mănânce din veselă de lemn!

Așa și a făcut.

În vacanța de vară, fiul lor s-a întors de la studii, a văzut din ce mănâncă bunicul, și-a dat seama despre ce e vorba și, chiar a doua zi, s-a apucat să meșterească ceva dintr-o bucată de lemn.

– Ce faci, fiule? l-au întrebat părinții.

– Pregătesc veselă pentru voi, căci în curând veți ajunge și voi ca bunicul.

FRUMOSUL E ÎN TINE!

Împreună cu suita și oștenii săi, un prinț, se spune, a coborât pe Insula Maimuțelor. De cum au zărit oaspeții nepoftiți, maimuțele au dat semnalul de alarmă și s-au ascuns.

Un singur mascul a rămas pe locul unde se afla. Era clar că nu-i păsa de ei. Dimpotrivă – a afișat o mină de superioritate și dispreț: se legăna provocator pe ram, de parcă ar fi vrut să-i umilească.

Surprins de insolența lui, prințul și-a scos arcul și a tras. Maimuța însă, printr-un gest fulgerător, a prins săgeata din zbor, a frânt-o și a aruncat-o la picioarele arcașului. La fel a procedat și cu cea de a doua săgeată. Privirea animalului părea că spune: „Acum ați înțeles cine sunt eu? Vă sunt superior! Nu mă puteți răpune!”

Drept răspuns, prințul a dat ordin oștenilor să tragă toți deodată. O ploaie de săgeți și-a luat zborul către maimuța imprudentă și, cum era de așteptat, ea nu a fost în stare să se apere.

– Știți ce lecție ne-a dat această vietate plină de trufie? a întrebat prințul și tot el a răspuns: Să nu ne credem invincibili. Să nu ne lăudăm cu ceea ce avem mai bun în noi. Să nu jucăm cu cărțile deschise.

Sunt sfaturi cunoscute și totuși neglijate. Uităm că ceea ce este frumos și bun crește nu în palmă, ci în inimă. Adevărul e ca sămânța sădită în țărână. Bobul (chiar încolțit), dacă e scos la suprafață, se usucă. El trebuie să fie ocrotit, nu aruncat cu îngâmfare pe tarabă. Să nu facem spectacol din talentele pe care le avem!

De regulă însă, cum procedăm?

Ascundem în inimă (în solul fertil) nu frumusețea și valoarea, ci răul și durerea. Astfel, urâtul (care ne slujește) prinde rădăcini și crește, iar ceea ce ne poate înfrumuseța se uscă și dispare!

GLOATA

Stăpânul lui Esop voia să meargă la baia comună din oraș, dar, ca să nu stea prea mult în rând, și-a trimis robul înainte:

– Du-te și vezi câtă lume e la baie!

– Un singur om, i-a raportat Esop după ce a revenit din recunoaștere.

Bucuros că nu va pierde timpul, stăpânul a pornit spre baie. Când colo, ce să vadă? O mulțime de orășeni stăteau la rând în zăpușeala de afară.

– De ce mi-ai spus că ai văzut un singur om?

– E purul adevăr! s-a apărât Esop. În mijlocul drumului de lângă baie era o piatră. Toți trecătorii se împiedicau de ea și înjurau. Un singur bărbat, după ce s-a împiedicat ca și ei, a ridicat-o și a pus-o într-un loc ferit. Astfel, am tras concluzia că, deși gloata e mare, în mijlocul ei se află un singur om!

ÎNDRUMĂTORUL

– Treci pe la mine, m-a îndemnat odată unchiul Nicanor. Vreau să-ți arăt ceva.

Locuia, cu ai săi, lângă pădure. Era văr drept cu tata. Avea o gospodărie mare și bine ordonată.

– Știu: îți place să citești, mi-a spus când am trecut să-l văd.

– Da, am îngânat cu jumătate de voce, neștiind încă unde vrea să ajungă.

– Am niște cărți. S-ar putea să te intereseze.

Mi-a vorbit conspirativ și, astfel, mi-a dat de bănuir că ceea ce auzisem de la mama e adevărat, iar mama, citindu-mi Biblia, a pomenit odată că, pe timpul când comuniștii au devastat mănăstirea, o parte din biblioteca locașului a fost salvată de unchiul Nicanor. Fără alte comentarii, unchiul m-a condus în tinda casei, a rezemat o scară de perete și a urcat înaintea mea în pod. Două lucarne tăiau în fâșii înguste semiîntunericul de sub acoperiș. În cel mai îndepărtat colț, a dat la o parte o copertină și a scos la iveală niște lăzi cu cărți.

– Le-am păstrat pentru Emil, a rostit cu voce stinsă, sprijinin-du-se cu brațul de un căprior.

Pe Emil, băiatul lui, i l-a răpit tuberculoza cu câțiva ani în urmă.

– Acum, sunt ale tale.

Cadoul m-a luat prin surprindere.

– Citește cât dorești, dar nu ieși cu cărțile afară.

– De ce?

– Când mănăstirea se va redeschide, va trebui să le întorc de unde le-am luat.

Pe atunci eram un copil naiv. Nu știam că dreptul la „liberă circulație” aveau doar cărțile cu iz de ideologie comunistă.

Așa a început călătoria mea prin marea literatură universală, unde până și Cehov, Dostoievski sau Tolstoi îmi vorbeau în limba română.

Urcam treptele acelei scări, fiind convins că urc, de fapt, în altă lume – o lume populată de prieteni. Erau treptele unui urcuș spre sine, spre vocația ce se înfiripa din cărțile salvate de la nimicire.

Mai târziu, când a aflat că scriu și chiar încerc să public câte ceva prin ziare și reviste, unchiul Nicanor mi-a dăruit un creion mare și frumos, spunându-mi:

– Ia-l. E un simbol. Fiecare latură a lui ascunde povestea unui adevăr.

Am devenit atent.

– Ce adevăr?

– Îndemnuri simple, dar folositoare. Am citit despre ele într-o carte... Iată. Creionul face minuni dacă nimerește pe mâini bune (așa că vezi pe mâna cui te dai în viitor). Lucrând, mai obosești. La fel și vârful creionului – se tocește. Și atunci, pui mâna pe cuțit și îl ascuți (deci, fără durere, succesul este imposibil). Pe urmă, a greși e omeneste. Greșește și creionul, dar tot el își poate corecta erorile pe care le-a comis (deci, nu te rușina să-ți recunoști și să-ți îndrepti păcatele). Un alt îndemn se referă la esența omului și, după cum miezul creionului se află în interiorul său, tot așa și omul trebuie să-și păstreze adevăratele comori în suflet, nu în afara sa.

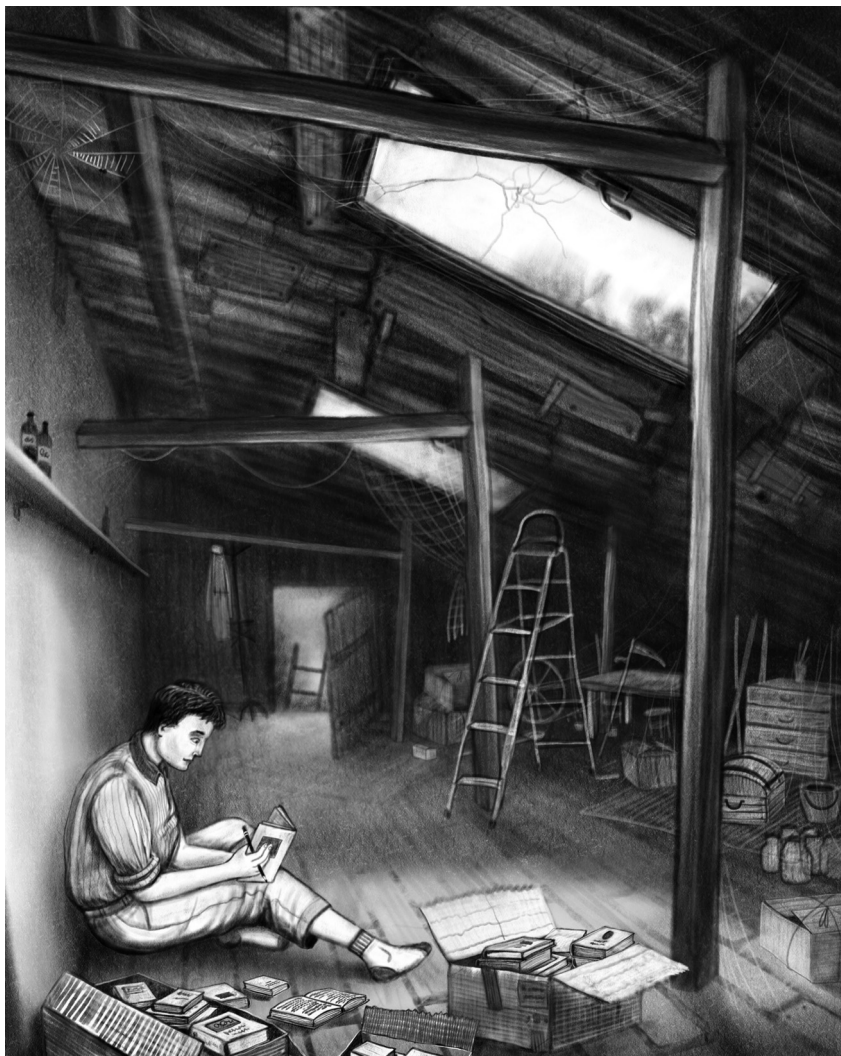
– Și următorul adevăr? l-am întrebat nerăbdător.

A făcut o pauză și m-a privit solemn.

– E cel mai important. Ține de rostul omului în viață. Ai observat? Creionul lasă urme după sine. Deci, indiferent că ești plugar, învățător sau scriitor, ai datoria să lași ceva în urma ta: un pom, o casă, o carte sau o faptă bună. Omul, în fond, e urma ce rămâne după sine.

Ulterior, am citit această parabolă prin diferite cărți și manuale, dar niciodată nu mi s-a părut mai relevantă ca atunci.

Adevărații norocoși sunt nu elevii care nu-și uită învățătorii, ci elevii care nu dau uitării sfaturile primite de la ei.

INTERESUL

Un scriitor locuia în vecinătatea parcului, pe cea mai liniștită stradă din oraș. De la un timp însă, se spune că o gașcă de copii și-a făcut teren de joacă chiar sub geamurile lui. Zile la rând, gălăgia îl scotea din minți. Vecinul său (un polițist) a încercat să-i alunge în altă parte cu zburlita, dar fără niciun rezultat.

Atunci scriitorul s-a apropiat de ei și le-a spus:

– Dragii mei! Îmi place foarte mult ceea ce faceți. Jocul vostru mă duce cu gândul la copilărie. Așa că vă dau fiecăruia câte zece lei, dar să nu vă tacă gura toată ziua!

Entuziasmați, copiii și-au făcut de cap cu și mai multă energie, primind în fiecare dimineață banii promiși. În a treia zi însă, scriitorul nu le-a plătit nimic. Energia picilor s-a domolit. Când a dat ochii cu ei, omul le-a mărturisit:

– Știți... Nu mai am bani și nu vă pot plăti, dar vă rog frumos să nu mă lipsiți de bucuria asta!

La care cel mai rășărit dintre copii i-a replicat:

– Nene! Știi ceva? Noi pe gratis nu facem plăcere nimănui!

Și, în aceeași zi, și-au mutat terenul de joacă în altă parte.

MILOSTENIA

Legende le povestesc că odată, lângă o cetate care scăpase cu bine dintr-un lung asediu, apărătorii ei au înălțat o mănăstire. Lume de pe lume a prins a veni cu tot felul de podoabe, bani și lucruri scumpe, ca să capete statut de *ctitor* al acelei mănăstiri.

Ca să pară cât mai darnici, unii dintre bogătași își scuturau cu fală pungile în văzul tuturor. Doar o bătrână amărâtă și bolnavă stătea retrasă deoparte și urmărea cu jale acea paradă ieftină a vanității. Ar fi dorit și ea să dea măcar ceva-ceva pentru locașul sfânt, dar nu avea nimic de preț.

Tocmai atunci, un car încărcat cu materiale de construcție s-a apropiat de locul unde stătea ea. Stăpânul carului lovea necruțător cu biciul în boii care se opinteau să urce dealul. Erau însă lihnii de foame și de sete. Nu mai aveau putere să ducă cele adunate pentru mănăstire. În fața porții, s-au împleticit și au căzut cu botul în țărână.

Înfuriat, stăpânul a prins a-i bate și mai tare.

– Încetează! l-a oprit bătrâna. Nu vezi că au nevoie de odihnă?

Luptând cu propriile sale dureri și slăbiciuni, ea a dat fuga la izvor și le-a adus puțină apă, apoi a rupt un braț de iarbă proaspătă și l-a pus cu milostenie în fața bietelor animale.

A doua zi, când îngerii au dezvelit placa de marmură cu cei mai importanți ctitori ai mănăstirii, în capul listei era dăltuit numele acelei bătrâne...

Într-un episod relatat în Biblie, se spune că Mântuitorul stătea cu ucenicii în preajma unui templu, nu departe de cutia pentru

daruri, în care enoriașii făceau donații, fiecare după putința sa. Bogații aruncau cu îngâmfare monedele de aur, făcând pe grozavii, ca oamenii să-i vadă și să-i considere miloși.

Cu multă smerenie, o sărmană văduvă s-a apropiat încet de ladă și a lăsat în ea doar doi bănuți. Mântuitorul a văzut-o și a rostit:

– Vedeți? Această văduvă a aruncat în cutia darurilor mai mult decât toți bogații împreună.

– Cum așa? s-a mirat unul dintre ucenicii Săi. Doar am văzut cu toții că avea în palmă numai doi bănuți.

Învățătorul a surâs și a răspuns:

– Adevărat vă spun, că toți ceilalți au dat din ceea ce aveau în plus, iar dânsa – din sărăcia sa. Ea a aruncat în cutie tot ce avea, toată averea sa.

Mulți se vor întreba, probabil: „Chiar nu contează cât dai, cât bine faci?”

Contează, fără îndoială. Totul contează. Numai că binele făcut din interes nu este milostenie. Bogatul care vrea profit din binefacere insultă bunul-simț. Ce face un binefăcător când întâlnește pe cineva bătut de soartă? Îl ocolește sau îl ajută cu ce poate? Dar dacă întâlnește mai mulți semeni atât de singuri și de necăjiți, încât îi sperie până și gândul că trebuie să se umilească și să ceară ajutor? Cum procedează? Cheamă televiziunea, radioul, presa scrisă și face spectacol din pomana sa?

„Când faci un bine, spunea Iisus Hristos, nu-l trâmbița în gura mare, cum procedează fățarnicii și fariseii. Fă-l în taină, modest și sincer, iar Tatăl Nostru, care le vede pe toate, va ține cont de asta și te va răsplăti.”

INTUIȚIA

La curtea unui rege, s-a pripășit un mag care prezicea viitorul și făcea tot felul de scamatorii. Regele îl ținea pe lângă sine, ca să se distreze. Dar, într-o bună zi, acesta a prorocit moartea unei tinere femei, ba chiar a stabilit și data exactă a decesului (dată la care biata femeie, într-adevăr, s-a stins din viață). Regele s-a îngrijorat: „Oare nu cumva magul acesta pune ceva la cale?”

– Să știți că e periculos! l-a pus pe jar sfetnicul său. Vă amenință tronul!

Precaut, regele a hotărât: „Am să-l omor”.

Cu acest gând, se spune că l-a invitat în cel mai înalt turn al palatului, dosind într-o încăpere alăturată câțiva soldați care, la un semnal anume, urmau să-l înșface și să-l arunce prin fereastră de la mare înălțime.

Bietul om s-a prezentat cu inima cât un purice.

– Știi că ești un mare cititor în stele, a început regele pe ocolite. Ai prevăzut soarta mai multor persoane. Dar destinul tău îți este, oare, la fel de bine cunoscut?

– Desigur, l-a asigurat magul, care a priceput îndată unde voia să ajungă suveranul.

– Ia spune-mi atunci, când va bate ceasul tău cel din urmă?

– Moartea mea va surveni cu trei zile înainte de moartea Majestății Voastre!

Răspunsul a căzut ca un trăsnet asupra regelui, care nu numai că nu a lansat semnalul ucigaș, dar a ordonat ca magul să fie luat imediat sub protecție și îngrijit de cei mai buni medici ai săi.

FÂNTÂNA DINTRE FRAȚI

Un țăran avea doi fii. Ca să nu se certe între ei, le-a lăsat, drept moștenire, două gospodării alăturate. Ambele erau la fel de mari, cu case și acareturi la fel de arătoase, cu pomi și animale împărțite pe din două. Doar fântâna n-a știut cum s-o împartă și a lăsat-o exact la hotarul dintre cele două gospodării.

Un timp, totul a fost frumos și bine: frații se împăcau, se ajutau, se ocroteau unul pe altul. Nimic nu prevestea furtuna. Până când, într-o vară secetoasă, nevestele lor au prins a se certa de la fântână, neștiind care dintre ele ar avea dreptul la prima găleată cu apă cristalină.

Astfel s-a stârnit conflictul dintre frați...

Unul a îngrădit fântâna și a lăsat porțiță doar spre propria-i gospodărie. Celălalt i-a stricat îngrăditura și a făcut ieșirea către curtea sa. De la una la alta, s-a ajuns la ceartă, la ură, la bătaie.

Primarul satului a încercat să-i împace și, sfătuit de consilieri, a decis ca unul dintre frați să folosească fântâna o zi, iar celălalt – a doua zi.

Au apărut însă suspiciuni legate de faptul că unul consuma, chipurile, mai multă apă decât celălalt (sau dimpotrivă).

Conflictul s-a agravat, a luat proporții, s-a transformat într-un război adevărat.

Supărat că nu are cum să-i potolească, primarul a trimis un portărel care a închis fântâna, acoperind-o cu un capac de lemn.

Unul dintre frați a alergat imediat și a bătut deasupra încă un capac, chipurile, el e stăpânul fântânii încuiate. Celălalt frate n-a

vrut să cedeze: a venit și el cu capacul său și l-a bătut în cuie peste primele două.

Așa și stă acea fântână: încuiată cu trei capace, la hotarul dintre frații care, acum, suferă și de singurătate, și de sete.

DEVOTAMENTUL

În Siracuza, locuiau doi prieteni: Damon și Fintiu.

Îngrijorat de autoritatea tot mai mare a lui Damon, regele Siracuzei, Dionis, a ordonat să fie condamnat la moarte.

– Amână, te rog, execuția până deseară, l-a rugat Damon. Am de pus în ordine mai multe lucruri. Ostatec va rămâne Fintiu, prietenul meu.

– Bine, s-a învoit regele. Dar ține cont: dacă nu vii la ora stabilită, Fintiu va fi decapitat în locul tău.

Spre seară, văzând că Damon întârzie, gardienii l-au înșfăcat pe Fintiu și l-au târât spre eșafod. Mulțimea se înghesuia la spectacol.

– Așteptați! s-a auzit o voce.

Era Damon. Alerga din rășputeri.

– Am întârziat un pic, însă am reușit. Luați-mă! Sunt pregătit să mor.

Uimit de puterea prieteniei lor, regele, care era de față, a rostit:

– Te iert! Ești liber! Dar, vă rog, acceptați-mă și pe mine în prietenia voastră!

FĂURITORII DE ȘCOLI

Se spune că odată, demult, un mare potop a pustiit un continent întreg. Puținii supraviețuitori s-au strâns la un loc și au prins a-și plânge de milă. Erau singuri. Singuri în tot Universul. Nu mai aveau nici casă, nici masă și, în disperarea lor, erau gata să se sfâșie unii pe alții. Dar... o forță divină i-a îndemnat să se roage. Resemnați, au căzut în genunchi și au prins a se ruga să moară cu demnitate, înainte ca setea și foametea să-i transforme în fiare sălbatice.

La scurtă vreme, au simțit lângă ei o prezență tainică. Ochii lor nedormiți au sfredelit întunericul. Tăcerea era desăvârșită, și, dintr-odată, în mijlocul ei, L-au văzut pe Dumnezeu. De cum L-au recunoscut, s-a făcut lumină, iar El le-a vorbit:

– Oameni buni! Știu că nu mai aveți nici putere, nici răbdare să reluați totul de la capăt. De aceea, pentru început, am să vă ajut cu cele necesare. Iată aici, în fața voastră, o mulțime de merinde și materiale de construcție. Luați fiecare cât puteți duce și construiți fiecare ce doriți.

Zis și făcut: o jumătate dintre ei au luat cât au putut duce în spate și s-au risipit spre răsărit, iar ceilalți s-au îndreptat spre asfințit.

După un timp, cei care o luaseră spre răsărit au revenit la El și L-au rugat să le mai dea merinde și materiale, ca să-și ducă „opera” la bun sfârșit.

Mărinimos cum nimeni dintre muritori nu poate fi, Dumnezeu le-a îndeplinit dorința. În scurtă vreme însă, ei s-au reîntors cu aceeași rugămințe, apoi iar și iar, până când bunul Dumnezeu n-a mai putut răbda și i-a întrebat:

– Dar ce construiți voi, oameni buni, de ați ajuns și mai sălbatici decât erați la început?

– Temnițe! i-au răspuns sărmanii oameni. Construim pușcării, ca să scăpăm de hoți și de bandiți. Însă, cu cât mai multe închisori construim, cu atât mai mulți oameni ajung să stea în ele.

S-a întristat Dumnezeu de cele auzite și s-a dus la cealaltă jumătate a poporului, de la care nu primise încă nicio veste.

Când a intrat în țara lor, inima i-a zvâcnit de bucurie: peste tot se vedeau lanuri și grădini în floare, orașe, drumuri, temple și palate, de-ți era mai mare dragul să te uiți la ele.

– Și voi tot cu închisorile ați început-o? i-a întrebat Dumnezeu.

– Da' de unde! i-au răspuns bătrânii. Noi am construit, înainte de toate, școli, ca să-i învățăm pe copii a deosebi frumosul de urât și binele de rău, iar ei, la rândul lor, au pus umărul alături de noi și ne-au ajutat să înălțăm aceste minunate case, biserici și palate.

* * *

Ultimul cuvânt în istorie aparține copiilor. A investi în ei înseamnă a investi în viitor, în speranța că vom avea o bătrânețe liniștită și asigurată.

„Cel ce deschide o școală închide o temniță”, afirma Victor Hugo. Iar cel care adună copii orfani în ea închide și o parte din infern!

ÎNCREDEREA

Un prinț, se spune, făcea ucenicie la un înțelept. Într-o bună zi, a venit la el și l-a rugat:

– Învățătorule, știu că păstrezi în taină un Mare Adevăr. Te rog să mi-l dezvălui!

– De ce?

– Curând va trebui să urc pe tron. Aș vrea să pot conduce țara cât mai bine.

– Fie. Am să ți-l spun, s-a învoit înțeleptul. Dar, mai întâi, ajută-mă să fac ceva.

– Cu plăcere.

Înțeleptul i-a pus în mână un vas din lemn învelit într-o pânză groasă și i-a zis:

– Du, te rog, acest cadou prietenului meu care slujește în biserica din oraș. Dar nu-l deschide! Ai grijă de el ca de ochii din cap!

Prințul a pornit spre destinație. Pe drum însă, chinuit de curiozitate, se tot gândea: „Oare ce taină ascunde acest cadou?”

Nemaifiind în stare să se stăpânească, s-a așezat pe o buturugă, a pus vasul pe genunchi și, măcinat de îndoială, a ridicat încetișor capacul. Tot atunci, un biet șoricel a țâșnit de sub capac și, cât ai clipi din ochi, a luat-o la fugă printre bolovani. Prințul s-a repezit să-l prindă, dar... ia-l de unde nu-i!

Supărat că fusese tras pe sfoară, a revenit la învățător.

– Te-am rugat să-mi dezvălui Marele Adevăr, iar dumneata ți-ai bătut joc de mine!

Acesta l-a privit cu milă și i-a răspuns:

– Cum aș fi putut să-i încredințez un Mare Adevăr cuiva care n-a fost vrednic să-i încredințez nici măcar un mic șoricel?

COMOARA

Fabulistul Esop povestește că, odată, un om zgârcit și-a vândut toate bunurile și le-a preschimbat în aur. Ca să fie sigur că hoții nu-l vor jefui, într-o noapte, a ieșit din casă și, protejat de întuneric, și-a îngropat comoara la o margine de pădure. Lumea îl credea sărac, deoarece trăia în lipsuri. Doar el, în adâncul sufletului, se considera foarte bogat.

Totuși, de la un timp, l-a cuprins neliniștea. Se temea ca nu cumva cineva să-i descopere ascunzătoarea și să-l lipsească de comoară. Acum, în loc să doarmă împăcat, se ducea pe furiș la marginea pădurii și verifica în fiecare noapte dacă aurul e neatins.

Cum era de așteptat, ieșirile sale nocturne au stârnit curiozitatea unui consătean, care l-a urmărit în taină și i-a furat comoara.

La două zile după asta, avarul a găsit ascunzătoarea goală și a izbucnit în plâns. Un vecin a dat de el și a vrut să-l liniștească. Păgubitul însă părea să nu accepte nicio consolare.

– Cum să mă calmez, se tânguia el, dacă am rămas fără comoară?

– Zici că de ani mulți ai îngropat-o aici și nu făceai decât să vii din când în când și să te bucuri că stă ascunsă în pământ? l-a întrebat vecinul.

– Așa este.

– Atunci nu are rost să plângi degeaba.

– Dar ce să fac?

– Păi... ia o piatră oarecare, îngroap-o în același loc și imaginează-ți că ți-ai îngropat comoara.

– Îți bați joc de mine?

– Ba deloc! Oricum n-ai cheltuit nimic din aurul pe care l-ai avut. Deci, și această falsă „comoară” îți va fi de același ajutor ca și cealaltă!

Și, drept concluzie, Esop ne sugera: „Banii au valoare nu când îi ai, ci când îi cheltuiești cu folos”.

COPILUL CARE POARTĂ MASCĂ

Odată, pe când aveam vreo zece ani, o călugăriță de la mănăstirea pe lângă care am crescut mi-a oferit o pâine coaptă în spuză. Trei zile la rând am mâncat din ea, împărțind-o cu prietenii, iar pâinea nici nu s-a micșorat, nici nu s-a transformat într-un pesmete.

– De ce, oare? am întrebat-o pe călugăriță.

– Deoarece ai împărțit-o cu alții.

Dăunăzi, plimbându-mă prin Grădina Publică, am observat un copil nefericit. Stătea singur pe o bancă și mușca anemic dintr-o chiflă. Alți câțiva copii se amuzau în preajmă, butonându-și telefoanele.

– Vino cu noi! l-a îndemnat unul dintre ei.

Băiatul cu chiflă a schițat un gest de refuz, iar când cel cu invitația s-a îndreptat spre el, a îndesat iute chifla în ghiozdan și, cu mișcări aproape automatizate, și-a fixat masca pe față.

Nu era bolnav. Pur și simplu, se conforma restricțiilor impuse de pandemia ce plana de-asupra tuturor. Îngrijorarea i s-a așternut pe chip. Părea obișnuit cu izolarea.

– Vino să te joci cu noi, a insistat băiatul sociabil.

– Nu am voie. Aș putea să mă contaminez.

– Dar nimeni dintre noi nu e bolnav.

– Oricum mă tem, a răspuns el, îndepărtându-se de grupul lor.

Mi s-a făcut și mie teamă. Teamă pentru viitor...

Suntem condamnați să ne izolăm de colegi, prieteni, rude, oameni de pe stradă. Ne uităm la ei ca de pe metereze. Nu le permitem copiilor nici măcar să se joace cu cei de seama lor.

– Și foarte bine! afirmă unii. Căci ce e jocul dacă nu o pierdere de timp?

În realitate, a-l lipsi pe copil de joc înseamnă a-l îndepărta de creativitate. Talentul apare și se dezvoltă mai întâi în joc. În el încolțește și prinde rădăcini imaginația. E cea mai simplă explicație a apropierii dintre joc și artă: în joc se naște unealta artei – fantezia. Și, dacă jocul e copilul muncii, atunci arta e maturizarea acestei copilării. Prin joc, copilul devine un Columb al lumii înconjurătoare. Descoperind, el creează. Creând, își cunoaște mai bine Eu-l personal. Înțelegerea propriei esențe ca ființă socială – iată cel mai de preț produs al jocului din copilărie.

Adevărata creație va veni mai târziu. Acum însă, lăsați copilul să se joace! Nu e o pierdere de timp! E perioada inventivității, dincolo de care stă la pândă genialitatea, căutându-l pe copilul curios și îndrăzneț, pe copilul care nu se teme să greșească. Dacă dă de un asemenea copil, îl înscrie în lista candidaților la nemurire.

Acesta e motivul pentru care (chiar și pe timp de pandemie) le-am cerut adulților cu fermitate:

– Oferiți copiilor cât mai multă libertate! Nu vă temeți de independența lor. Lăsați-i să se joace, să greșească, să comunice cu cei de seama lor. Înlesniți-le cunoașterea de sine. Dați-le șansa să se simtă Oameni... Doar așa veți putea spune că ați făcut ceva pentru viitorul și talentul lor.

PASĂREA DIN COLIVIE

O legendă din Persia ne povestește că o fetiță ținea o pasăre în colivie. I-o adusese tatăl ei tocmai din India, unde mergea ca negustor.

Într-o zi, fetița i-a spus captivei:

– Tatăl meu pleacă din nou în India. Dorești să-ți aducă ceva din țara ta?

– Singurul lucru pe care mi-l doresc e libertatea.

– Regret, dar nu ți-o pot oferi.

– Atunci roagă-l pe tatăl tău să treacă prin pădurea unde m-am născut și să le spună suratelor mele că trăiesc aici, închisă într-o colivie.

– Bine, am să-l rog.

Vrând să-i facă fetei pe plac, negustorul s-a dus în pădurea cu pricina și a strigat către nimeni că pasărea prinsă de el se află într-o colivie. Chiar atunci, o altă pasăre, cocoțată pe cel mai înalt copac, a leșinat și a căzut fără suflare la pământ.

„Se vede că era o rudă apropiată cu cea din colivie, iar vestea a răpus-o”, și-a zis tatăl fetei.

După o lună, era deja acasă.

– Ce vești mi-a adus părintele tău? s-a interesat pasărea din captivitate.

– Îmi pare rău să-ți spun, i-a mărturisit fetița, dar în clipa când tatăl meu ți-a înștiințat rudele că ești închisă într-o colivie, una dintre ele a căzut la pământ fără suflare.

N-a apucat copila să-și termine vorba, că biata păsărică a căzut și ea pe fundul coliviei și nu s-a mai mișcat.

– Ce nenorocire! a strigat fetița. Vestea rea a ucis-o și pe dânsa!

Cu lacrimi în ochi, a deschis colivia, a luat pasărea și a dus-o afară, pe terasă, cu gând s-o îngroape în grădină. O rază de soare a mângâiat penele ei strălucitoare. Atunci, cât ai bate din palme, pasărea și-a luat zborul și s-a oprit pe cel mai apropiat copac, ciripind de bucurie.

– Deci, n-ai murit! a exclamat fetița fericită. Ce ai avut?

– Nimic, i-a răspuns ea. Pur și simplu, ceea ce tu ai crezut că este o veste foarte rea, în realitate, era o povăță foarte bună: suratele mele mi-au dat de înțeles cum trebuie să procedez ca să scap de colivie.

CE LAȘI ÎN URMĂ?

Povestea spune că un călător nervos și obosit bate în poarta unui oraș medieval și îl întreabă pe pârcălab:

– Cum e viața în acest oraș? Ce voi găsi în el?

– Spune-mi, mai întâi, ce ai lăsat în urmă? Cum era acolo, de unde vii?

– Era îngrozitor! O lume egoistă și invidioasă. Cu oameni care mințeau, furau, se înșelau unii pe alții. De lucru nu găseai. Totul în jur era murdar, urât și neprietenos.

– Ei bine, aici, cu siguranță, vei găsi același lucru, răspunde pârcălabul.

Auzindu-l, călătorul dă din mână a lehamite și pleacă mai departe.

O oră mai târziu, bate la poartă un alt pelerin, care întreabă:

– Cum o duceți pe aici?

– Dar acolo, de unde vii, cum o duceai? întreabă pârcălabul.

– O-o! Locul pe care l-am lăsat în urmă era ca o poveste minunată, cu oameni cumsecade, prietenoși și buni la suflet. Cu posibilități nelimitate. Pe scurt – un orașel frumos, curat și cult.

– Atunci, fii sigur că și cetatea noastră îți va oferi aceleași șanse, îi răspunde pârcălabul, deschizându-i poarta.

ȘANSA

Bătrânii povestesc că, odată, oamenii din partea locului abia au scăpat cu greu dintr-o vară cumplit de secetoasă. Cum era de așteptat, foametea a prins a-i chinui cu mult înainte de căderea iernii. În ajun de Crăciun, rar cine mai avea cu ce-și întreține familia.

Știind că cei înfometați sunt gata să dea orice pentru o bucată de pâine, un gospodar mai înstărit (dar și zgârcit de felul său) s-a gândit să scoată de vânzare măcar ceva-ceva din puținul pe care îl avea. Cu acest gând, a măturat hambarele, a strâns o desagă de grâu și a pornit la piață. Pe la jumătatea drumului, spune legenda, s-a întâlnit cu un bătrân.

Era atât de slab, pipernicit și suferind, încât ți se rupea inima de jale când te uitai la el.

– Știi ce ai în desagă, i-a spus bietul bătrân. Eu nu pot cumpăra nimic, dar, dacă ești bun, dă-mi, te rog, măcar un pumn de grâu.

Gospodarul s-a făcut că nu-l aude și a vrut să treacă mai departe, el însă l-a rugat:

– Fie-ți milă de mine, iar Dumnezeu va avea grijă să te răsplătească însutit.

Văzând că nu poate scăpa de insistența lui, gospodarul a băgat mâna în desagă și, după ce a scotocit îndelung prin ea, a ales cel mai mic bob de grâu și i-l-a pus în palmă.

– Asta e tot ce pot să-ți dau, a mormăit el supărat, căci, dacă m-aș lăsa în nădejdea lui Dumnezeu, cum zici dumneata, aş muri și eu de foame.

– Păcat că ești neîncrezător. Dumnezeu, dacă promite, se ține de cuvânt!

Spunând acestea, l-a prins ușurel de mână și i-a înapoiat bobul de grâu pe care îl primise adineauri. În palma gospodarului, acum strălucea... un bob de aur!

Înțelegând în fața cui se află, necredinciosul a căzut în genunchi și a rostit:

– Doamne! Iartă-mă că nu mi-am dat seama de la bun început cu cine stau de vorbă. Dar acum, că știu, dă-mi voie să-ți ofer tot grâul din desaga mea.

Bătrânul l-a privit dojenitor și, fără să scoată un cuvânt, a dispărut în aerul lăptos al iernii.

MULȚUMIREA DE SINE

Mândru că a reușit să construiască o cetate nemaipomenită, un sultan a urcat, cu toată curtea sa, pe dealul din apropiere, le-a arătat boierilor cetatea și le-a spus:

– Nicăieri în lume nu există o construcție mai falnică decât aceasta!

Cu toții au prins a-i cânta osanale și doar un cărturar bătrân, se spune, stătea mai deoparte și tăcea.

– Nu-mi spui nimic, maestre? s-a interesat sultanul.

– Ba da. Consider că sunt cu adevărat mărețe și de nebiruit nu cetățile construite din piatră, ci fortărețele înălțate din fapte bune. Îl au pe Dumnezeu în ele!

Ștefan cel Mare, după cum se știe, a înălțat foarte multe mănăstiri și biserici. Orice victorie raportată împotriva invadatorilor străini era consacrată printr-un locaș de cult. Multe dintre construcțiile sale erau susținute cu donații din popor.

Odată (spune legenda) un om bogat a venit pe șantierul unei mănăstiri. Marele voievod se afla printre constructori. Văzându-l, omul bogat a scos o pungă cu galbeni, a pus-o pe jertfelnic și a rostit:

– E pentru înălțarea acestei mănăstiri.

– Foarte bine, l-a laudat Ștefan cel Mare.

Bogatului i s-au aprins obrazii de plăcere, dar a continuat să stea în fața lui, de parcă ar mai fi dorit ceva.

– Aștepți, probabil, mulțumiri speciale.

– Așa este. O sumă atât de mare nu se jertfește în fiecare zi.

Cu zâmbetul pe buze, domnitorul i-a răspuns:

– După mine, ar trebui să mulțumească nu cel care primește, ci omul care are de unde da.

SEMNUL DIVIN

O legendă orientală spune că un tânăr i-a cerut odată unui înțelept să-l înscrie în lista elevilor săi. Maestrul l-a cântărit din ochi și, cum avea un ascutit spirit de observație, și-a dat repede seama că noul venit nu este deloc modest, așa că l-a întrebat:

– Spune-mi, te rog, ce te-a adus aici?

– La ce vă referiți?

– Ai avut o revelație, o chemare *de sus*?

– Nu, n-am avut nicio revelație. Pur și simplu, m-am gândit că n-ar fi rău să am și eu înțelepciunea dumitale.

– În acest caz, fă-mi, te rog, o favoare: ieși afară și așteaptă puțin. Poate că Cerul îți va da un semn.

Tânărul îngâmfat n-a avut încotro și s-a supus. Afară era rece, bătea vântul și ploua. Cum nu avea unde se adăposti, ploaia l-a udat până la piele.

Înghețat și necăjit, a stat o vreme în așteptarea unui „semn”, apoi, nemaifiind în stare să reziste, a bătut la ușa înțeleptului.

– Intră, l-a îndemnat acela. Ai primit vreo revelație?

– Da’ de unde! s-a revoltat orgoliosul. Am stat degeaba și am înghețat afară ca un prost!

Auzindu-l, înțeleptul a surâs:

– Ei, vezi? Acesta a fost semnul divin: te-a făcut să înțelegi că ești un prost... Acum, sunt pe deplin îndreptățit să te înscriu în școala mea!

ÎMPĂCAREA CU ALȚII

– Ceea ce tu ai construit ani întregi, alții pot dărâma într-o singură zi. Tu însă continuă să construiești! ne îndeamnă Maica Tereza.

Cel mai dificil, desigur, se construiesc relațiile cu alți oameni. Mulți le ignoră sau le tratează ca pe ceva minor. În realitate, succesul se ține pe felul cum știi să armonizezi aceste relații. Ca să nu greșești, e nevoie de mult tact, de multă înțelegere și, mai cu seamă, de mult suflet.

– Colegul meu de bancă are o sumedenie de neajunsuri. Însă, oricât am încercat să-l schimb, n-am reușit, zicea un copil.

Auzindu-l, bunicul i-a reproșat:

– Nici tu, din câte știu, nu ești cheie de biserică.

– Ai dreptate.

– Și atunci, n-ar fi fost mai bine să te schimbi pe tine mai întâi?

– Am încercat. Dar este de un milion de ori mai greu! a recunoscut nepotul.

Popoarele orientale au o frumoasă legendă despre acest subiect. Se spune că un râuleț de munte curgea harnic la vale, croindu-și drum peste cascade. Era ambițios și mândru de puterea cu care biruia orice obstacol.

Într-o zi însă, cum se grăbea spre mare, i-a ieșit în cale un pustiu. Era fierbinte, mare, înfiorător. Deprins să se confrunte cu orice, pârâul s-a avântat în luptă cu nisipul. I se părea o joacă de copil să treacă peste întinsul lui. Când colo...

– Ce-i asta?

Apele sale au prins a se topi văzând cu ochii: nisipul i le înghi-
țe. Arșița îl sufoca, iar el, cu cât mai mult încerca să se lățească,
cu atât mai iute dispărea în imensitatea pustiului, evaporându-se
în vânt.

Urmărind din ceruri această confruntare, un vultur l-a sfătuit:

– Nu te împotrivi. Lasă-te în voia vântului.

– Cum să mă las în voia lui?

– Simplu: contopește-te cu el.

– Nu pot, s-a opus râulețul. Ar însemna să-mi pierd esența, să
renunț la misiunea mea.

– Ce misiune?

– Am fost trimis să mă îmbrățișez cu marea, apoi să mă întorc
pe creasta muntelui ce m-a născut.

– Frumoasă misiune. Să știi însă că cine nu se schimbă nu se
poate întoarce de unde a plecat.

Râulețul a căzut pe gânduri.

„E chiar atât de important să te împaci cu alții? Nu confrunta-
rea duce spre victorie?”

În timp ce medita, apele i s-au evaporat de tot. Vântul le-a luat
pe sus și le-a purtat spre țărmul mării, apoi le-a înălțat în ceruri și
le-a mânat spre creasta munților din zare.

– Ce minunată este lumea! a exclamat plin de uimire râulețul,
care, acum, avea înfățișarea unui nor frumos.

La scurtă vreme, norul s-a preschimbat în fulgi, fulgii – în tro-
iene, iar troienele, mângâiate de soarele primăvăritic, s-au topit și
au pornit la vale, adunându-se din nou în albia aceluiași pârâu de
munte.

Când ai impresia că nu mai ești în stare să trăiești în pace cu
ceilalți, atunci gândește-te că singura ieșire din situație e să trăiești
cu ei în pace mai departe!

ÎNGERUL PĂZITOR

Legende le povestesc că, înainte să se nască, pruncii locuiesc în Cer, în preajma Bunului Dumnezeu.

Odată, unul dintre ei s-a apropiat de Marele Creator și i-a spus:

– Doamne, știu că mâine mă vei trimite pe Pământ, dar spune-mi, Te rog, cum voi trăi acolo, dacă sunt prea mic și neajutorat?

– Nu-ți fie teamă, i-a răspuns Dumnezeu. Ți-am ales un Înger Păzitor care va avea grijă de tine.

– Mulțumesc, Doamne. Dar aici, în Cer, mă bucur de căldura Ta, ascult cum cântă sfinții și mă simt fericit.

– Exact la fel te vei simți și pe Pământ: Îngerul tău Păzitor îți va cânta, te va încălzi și te va face fericit.

– Dar cum mă voi putea înțelege cu oamenii, dacă nu le cunosc limba?

– Îngerul îți va spune cele mai frumoase și mai dulci cuvinte și, cu multă răbdare, te va învăța să vorbești.

S-a bucurat copilul și, totuși, a continuat să se intereseze:

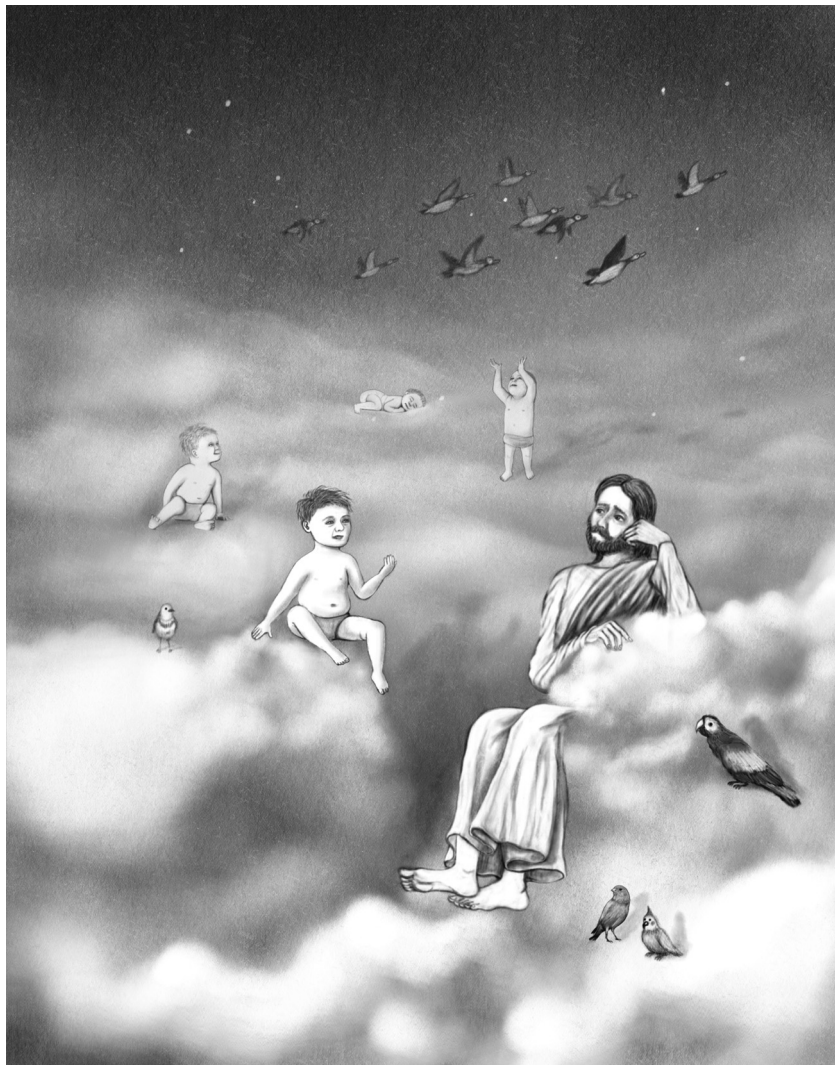
– Se spune că acolo, pe Pământ, sunt și oameni răi. Cine mă va apăra de ei?

– Tot îngerul de care ți-am vorbit. El te va iubi și îți va face viața luminoasă.

Împăcat și liniștit, pruncul s-a născut, iar când s-a pomenit printre oameni, a ridicat ochii spre Cer și L-a întrebat pe Dumnezeu:

– Doamne! Mi-ai vorbit despre *Îngerul meu Păzitor*. Dar unde-i el?

- Caută-l mai bine cu privirea. Ai să-l vezi. E lângă tine.
 - Asta și fac, însă n-o văd decât pe mama.
- Dumnezeu a surâs îngăduitor și i-a răspuns:
- Acesta este Îngerul tău Păzitor!

NAIVII

Spumegând de furie, o mare inundație s-a năpustit asupra codrului. Năvala ei amenința să nimicească tot ce întâlnea în cale. Îngrozite, vietățile pădurii au luat-o la fugă, dorind să se salveze.

Au încercat s-o facă și niște pui de pasăre care nu știau încă să zboare. Părinții lor plecaseră în căutare de semințe, iar când au revenit, cuibul nu mai era pe loc: fusese dus de ape în aval. Strâns lipiți unul de altul, puii priveau cu spaimă cerul amenințător. Nori grei își deșertau cu ciudă stropii peste ei. Moartea îi amenința de pretutindeni.

– Eu zic să nu ne despărțim! a propus cu fermitate unul dintre pui.

– Împreună, vom fi în siguranță, l-a susținut un altul.

La scurtă vreme însă, cel mai becnic dintre ei, temându-se ca nu cumva, de prea multă greutate, cuibul să se scufunde, a sărit în apă și s-a îndepărtat de frații săi. „Facă ce vor, și-a zis el. Unirea e o forță. În vremuri de restriște însă, fiecare se îngrijește, în primul rând, de pielea sa.” Tocmai atunci a simțit cum cineva îl prinde de spate și îl ridică în aer.

– Ura-a! a izbucnit el într-un avânt de fericire. Sunt salvat!

Nu avea cum să vadă cine fusese atât de bun cu el, dar a jurat în gând să-i fie toată viața recunoscător. De la înălțimea zborului, a văzut cum alți doi frați i-au urmat exemplul și s-au îndepărtat de cuibul părintesc.

– Bravo! le-a strigat el entuziasmat. Am să-l rog pe salvatorul meu să vină după voi!

Malul era deja aproape.

O pădure neagră se lățea peste un deal stâncos, iar în vârful celui mai înalt copac se profila un cuib enorm. Ținându-l strâns cu ghearele, „salvatorul” a coborât spre cuib.

„Vai! Mi se oferă un palat adevărat!” a exclamat puiul naiv.

Doar că „palatul” aparținea unui balaur care avea, și el, o droaie de progenituri flămânde, cărora le-a strigat din zbor:

– V-am adus de mâncare! Înfruptați-vă cu această carne fragedă până ce voi reveni cu următoarea pradă!

ALEASA PRINȚULUI

Când s-a convins că fiul său este deja bărbat în toată firea, împăratul l-a chemat la sine și i-a spus:

– E timpul să te căsătorești. Ți-am găsit o mireasă.

– Sunt sigur că ai ales o fată minunată, însă te rog din suflet să mă lași pe mine să hotărâsc cu cine să mă însoțesc, a insistat moștenitorul.

– Fie. Dar vezi să nu greșești.

Zis și făcut: prințul a trimis gonași în cele patru zări ale împărăției să cheme la curte toate pretendentele. S-au adunat, după cum spune legenda, vreo sută de fete frumoase și strălucitoare. El le-a privit atent, apoi le-a zis:

– E greu să hotărâsc pe care dintre voi s-o fac mireasa mea. Așa că las asta în grija voastră.

A scos apoi din buzunar un pumn de semincioare și a continuat:

– Am să dau fiecăreia dintre voi câte o sămânță. Veți pleca acasă, o veți sădi într-un ghiveci și veți îngriji planta ce va răsări din ea. Peste trei luni, ne vom întâlni din nou aici, iar eu voi alege deja nu dintre voi, ci dintre florile pe care le veți crește.

Așa au și făcut. Fetele s-au dus acasă și s-au apucat de lucru, sperând fiecare în sinea sa că floarea crescută de ea va fi cea mai frumoasă.

În ziua stabilită, în curtea palatului, au fost așezate pe mese tot felul de flori exotice. Prințul s-a plimbat printre mese, minunându-se de măiestria fetelor. Rar floare să nu fi meritat locul întâi!

O singură tânără stătea deoparte, cu ochii în pământ și cu obrajii în flăcări.

– Să mă iertați, Altețe, a rostit ea cu modestie, dar sămânța pe care mi-ați dat-o n-a încolțit și n-a crescut nimic din ea.

Prințul s-a luminat la chip și i-a răspuns cu voce tare, ca să-l audă toată lumea:

– Această fată e aleasa mea!

– Cum așa? s-au revoltat celelalte pretendente. Ghiveciul ei e gol!

– În schimb, inima ei e plină de sinceritate. Voi m-ați mințit, deoarece semințele pe care vi le-am dat erau seci. Doar ea a fost cinstită. Doar ea merită să stea pe tronul țării!

MOȘTENITORUL

Când a simțit că e timpul să plece la Bunul Dumnezeu, un înțelept, se spune, i-a chemat la sine pe trei dintre cei mai buni discipoli ai săi și le-a spus:

– Am adunat învățătura mea într-un singur manuscris, pe care îl voi lăsa drept moștenire celui mai isteț dintre voi. Iată aici, pe masă, trei bănuți de aur. Cine va izbuti să cumpere cu bănuțul său ceva care să umple toată chilia mea, acela va fi moștenitorul.

Discipolii și-au luat bănuții și au revenit a doua zi. Primul cumpăraseră un car cu fân, dar n-a reușit să umple chilia decât până la jumătate. Cel de-al doilea a cumpărat un car de pene, dar nici el n-a fost în stare s-o umple până sus.

În sfârșit, al treilea discipol, care părea că nu a cumpărat nimic, a așteptat să cadă întunericul, apoi a scos din buzunar o lumânare, a aprins-o și toată chilia înțeleptului s-a umplut de lumină!

MEDALIATUL

Într-o școală a fost organizat un concurs pentru cel mai exemplar elev. Învingător a ieșit un băiat din clasele primare. În acordurile fanfarei, i-a fost înmănată o medalie cu inscripția corespunzătoare. Dar, fie că cei din jur l-au lăudat prea mult, fie că s-a contaminat de „boala stelelor”, lucrurile s-au schimbat din rău în mai rău. În loc să fie în continuare „cel mai bun”, eroul nostru s-a lăsat pe tânjală, a devenit leneș, obraznic, îngâmfat și egoist. Acum, întârzia la ore, nu-și saluta colegii, reacționa supărăcios la observații. Dacă cineva încerca să-l dea la brazdă, sărea ca fript și se apăra:

– Cum îndrăznești? Nu știi că eu sunt cel mai bun elev din școală? Iată dovada!

Și scotea din buzunar medalia care demonstra că este cel mai bun.

Nici învățătoarea, nici părinții nu mai știau cum să-l readucă la normalitate.

În vacanța de vară, a fost trimis la țară, unde bunicii îl așteptau cu drag. Dar, oricât s-au străduit să-l ajute, nepotul nu ținea cont de buna-cuviință.

Într-o zi de duminică, de cum s-a trezit, a fost pus în fața unei mese copioase, încărcată cu cele mai alese bucate.

„În sfârșit, și-a spus el în gând, au înțeles și bunicii cine sunt și, de azi încolo, voi fi tratat ca atare!”

A doua zi însă, nimeni nu l-a servit cu nimic nici la dejun, nici la prânz, nici la cină. Băiatul a răbdat cât a răbdat, dar, când

s-a convins că nici în ziua următoare nimeni nu are de gând să-l cheme la masă, a intrat în panică.

– Bunicule, s-a interesat el agitat, nu ți se pare că aş putea muri de foame?

– Vai de mine! Cum se poate! l-a „jelit” bunicul. Oare nu te-am servit noi duminică cu cele mai alese bucate pe care le-am avut?

– Da, dar asta a fost alaltăieri, s-a tânguit nepotul, iar omul, ca să fie sănătos, trebuie să mănânce în fiecare zi!

– Ai dreptate, l-a asigurat bunicul surâzând. Acelaşi lucru se referă şi la suflet: după cum nu poţi mânca o dată pentru totdeauna, tot aşa nu poţi fi bun o dată pentru totdeauna. Ca să fii bun cu adevărat, trebuie să fii aşa în fiecare zi!

Ruşinat de lecţia primită, băiatul şi-a îndesat în buzunar medalia pe care tocmai voia s-o scoată în apărarea sa şi, din ziua aceea, a devenit din nou un copil modest şi exemplar.

PUTEREA UNIRII

Orbelliani (un mare cărturar) povestea că doi frați dintr-o țară oarecare au împărțit în două averea moștenită de la tatăl lor și au hotărât să trăiască separat. Unul dintre ei avea familie și mulți copii, iar celălalt (mezinul) încă nu era căsătorit. Cum hambarele lor erau alături, fratele mai mare lua pe ascuns grâu din depozitul său și îl vărsa pe furiș în depozitul mezinului. „Fratele meu nu are pe nimeni, își spunea el în gând, așa că trebuie să-l ajut măcar cu pâine.”

Mezinul însă, fără să știe nimic de gestul fratelui mai mare, lua și el grâu din magazia sa și îl vărsa pe furiș în magazia acestuia, spunându-și:

– Eu sunt singur și mă mulțumesc cu puțin, dar frate-meu are de hrănit mai multe guri. Trebuie să-i dau ceva și de la mine.

Așa au trăit o viață întreagă, ajutându-se reciproc, iar Bunul Dumnezeu, care le vedea pe toate, a făcut astfel, încât hambarele lor să nu fie goale niciodată...

Într-un alt capăt al lumii, alți frați (șapte la număr) locuiau împreună pe pământul moștenit de la străbuni. Aveau o moșie mare și frumoasă, dar de la un timp (în loc s-o facă și mai frumoasă) au prins gust de ceartă și nu era zi în care să nu-și provoace unul altuia vreo supărare. Acum, nu mai aveau grijă de moșie, ci doar se ciondăneau, se insultau, se luau de piept...

Dincolo de râu, trăia un tiran care de mult pusese ochiul pe pământurile lor, dar îi credea uniți și se temea de ei. Când și-a dat seama că frații sunt dezbinați și se urăsc, a trecut nestingherit hotarul și le-a luat o parte din moșie.

Dumnezeu a trimis la ei un Înger Păzitor. Acesta a coborât la cel mai mare dintre frați și i-a spus:

– Opriți-vă din ceartă. Dușmanii vă amenință casa!

– Dușmanii mei sunt frații mei! i-a răspuns dânsul cu ciudă.

În zadar le-a spus îngerul și fraților mai mici același lucru. Părea că fiecare dintre ei e gata să se unească și cu necuratul, doar să-i vadă îngenuncheați pe ceilalți frați.

Pe la sfârșitul verii, tiranul de dincolo de râu le-a cotropit toată moșia, le-a luat nevestele, le-a vândut copiii în robie, iar pe ei i-a înjugat la plug și, biciuindu-i, i-a pus să are ogoarele pe care odinioară le-au avut în stăpânire.

Ultima oară când îngerul a dat ochii cu ei, erau tot înjugați și se certau cumplit de la un os aruncat în bătaie de joc de cel care le luase totul și care hohotea de râs, cu gândul la prostia lor...

ZĂDĂRNICIA MINȚII

Beduinii din Sahara povestesc că, odată, un călător european s-a alăturat caravanei lor. Soarele îl ardea, setea îl chinuia, tălpile îl frigeau. Ar fi dorit, desigur, să urce în cărca vreunei cămile, dar toate cărau în spate niște saci enormi și grei.

– Ce duce cămila dumitale? l-a întrebat pe unul dintre beduini.

– Un sac cu grâu și unul cu nisip.

– Nisip? s-a mirat călătorul. De ce să-l cari pe cămile, dacă tot pustiul e plin de nisip?

– Pentru echilibru: ca sacul cu grâu să nu alunece într-o parte.

– Nu era mai bine să împarți grâul în două jumătăți de sac? Fiecare cămilă ar fi dus astfel o povară mult mai mică, i-a sugerat drumețul.

– Că bine zici! s-a bucurat beduinul și s-a apucat să facă așa cum l-a sfătuit noul venit, adăugând: dacă aș fi și eu la fel de deștept ca dumneata, cu siguranță, aș fi cel mai bogat beduin din lume. Hai, urcă pe cămila mea și odihnește-te puțin.

Omul nostru asta și aștepta. Se și vedea furat de somn în mer-sul legănat al caravanei, când beduinul s-a interesat:

– Nu-ți fie cu supărare, dar spune-mi, te rog: cine ești dumneata?

– Un simplu călător.

– Nu cred. Un bărbat atât de ager la minte nu poate fi decât un prinț sau un sultan.

– Nu am nicio legătură cu ei.

– Atunci, cu siguranță, ești foarte bogat.

– Da' de unde! Sunt mai sărac decât dumneata.

– Lasă gluma! Cred că nu vrei să recunoști, dar ești un negustor prosper, cu multe corturi și cămile.

– Recunosc sincer că nu am nici casă, nici masă, nici cămile. Beduinul s-a oprit din mers și l-a privit nedumerit.

– Atunci, ce ai?

– Nimic! Sunt ca o pasăre. Umblu din loc în loc și tot ce am port cu mine.

Uimit de-a binelea, beduinul a rostit atunci cu supărare:

– Ia dă-te jos de pe cămilă și piei din ochii mei!

– De ce? s-a mirat „deșteptul”.

– Pentru că nu vreau să mă îmbolnăvesc și eu de „agerimea” unui om care are minte, dar nu-i folosește la nimic!

FETIȚA ȘI PÂINEA

Legende povestesc că, odată, în timpul unui război, lumea suferea de foame. Zeci de copii săraci umblau pe străzi în căutare de mâncare. Văzându-i, un om bogat, dar bun la suflet, s-a gândit să-i ajute, așa că a dat ordin butarului să coacă niște pâini, pe care le-a pus în câteva coșuri și le-a oferit copiilor. Cum erau foarte flămânzi, aceștea s-au năpustit asupra coșurilor, îmbrâncindu-se și căutând să apuce fiecare pâinea cea mai mare.

Doar o fetiță a rămas cuminte deoparte, așteptându-și rândul. Când toți ceilalți copii s-au ales cu câte o pâine și au fugit care încotro, înfulecându-le din mers, ea s-a apropiat încet de coșurile goale și doar în ultimul dintre ele a găsit o pâinică mică, pe care niciun copil nu o băgase în seamă. Fetița a luat-o, i-a mulțumit omului bun și a pornit spre casă.

– De ce nu guști și tu din pâine, cum fac ceilalți copii? a întrebat-o omul darnic.

– Acasă mă așteaptă o surioară bolnavă. Vreau s-o bucur mai întâi pe ea.

Uimit de cele auzite, omul a copt pentru a doua zi o pâine și mai mică, dar în care a ascuns câțiva bănuți de aur. La vederea coșurilor pline, copiii s-au comportat la fel: au ales pâinile mari, lăsând-o pe cea mică fetei care aștepta cu modestie.

Acasă, când a rupt pâinea s-o împartă cu ai săi, bănuții de aur s-au rostogolit pe masă.

– Vai! s-a speriat fetița. Sunt banii omului darnic. Probabil, i-au căzut din buzunar când frământa aluatul. Am să-i întorc imediat.

Și s-a dus la casa omului cel bun.

– Păstrează banii, a rugat-o el. Nu i-am pierdut. I-am ascuns special pentru tine, ca să-ți răsplătesc sinceritatea și cumsecădenia. Ba chiar mai mult: ți-am pregătit această pungă, cu bani pentru tratamentul surioarei tale și pentru produsele de care va avea nevoie.

Plină de recunoștință, ea s-a închinat în fața lui, apoi a ieșit în stradă, i-a chemat pe ceilalți copii și le-a dat jumătate din pungă, deoarece știa că și ei erau la fel de necăjiți ca ea...

LUMÂNAREA

Odată, un mare înțelept a fost întrebat cine a fost primul lui învățător.

– Un copil, a răspuns înțeleptul. Era pe timpul când umblam în căutarea Adevărului. Eram vestit în toată țara. Mă consideram foarte deștept. Și iată că într-o bună zi, departe de casă, într-un oraș unde nimeni nu mă cunoștea, am întâlnit un băiețel care ocrotea cu palma flacăra unei lumânări.

– Unde o duci? l-am întrebat.

– În biserică. Vine seara, iar Dumnezeu are nevoie de lumină. M-a bucurat răspunsul lui, așa că am continuat:

– Vorbești de lumină, dar știi de unde apare ea?

– Din flacăra.

– Dar flacăra de unde vine?

Copilul a izbucnit în râs, apoi a ridicat lumânarea la nivelul feței și a suflat în ea. Flacăra s-a stins.

– Ați putea să-mi spuneți unde a dispărut? m-a întrebat el. Doar ați văzut-o adineauri. Era aici. Și unde-i?

Ei bine, în clipa aceea m-am pierdut cu firea și nu am știut ce să-i răspund. Eram un mare învățat, dar nu știam de unde se ia și unde piere flacăra unei lumânări!

Abia mult mai târziu mi-am dat seama cât de important e ca viitorul unui popor să fie lăsat în grija unor copii deștepți. Tot ce are un popor mai bun în sânul său (înțelepciune, obiceiuri și tradiții) s-ar spulbera în vânt dacă nu ar avea cui să le încredințeze.

ȚARA COBORĂȚĂ DIN CER

Pe timpul când toate popoarele de pe Pământ vorbeau aceeași limbă, nefiind despărțite între ele prin hotare, Dumnezeu s-a gândit să dea fiecărei seminții câte o țară. Trâmbițașii Cerului au dus vestea de la neam la neam și iată că din toate colțurile lumii au prins a veni spre Porțile Luminii câte un reprezentant care urma să afle ce pământuri vor avea ai săi în stăpânire.

Poporul român a trimis la Dumnezeu un ciobănaș. Acesta și-a pus merinde în desagă și s-a pregătit să plece. Dar cum să-și lase turma la voia întâmplării? A luat-o și pe ea cu sine.

Drumul era anevoios și lung, iar mioarele se deplasau încet, pascănd din mers iarba mănoasă. Alți curieri din partea altor neamuri zburau pe lângă el pe cai focoși. Mulți se și întorceau deja acasă, strigând cu fală numele țării pe care o primiseră în dar.

În cele din urmă, spune legenda, agitația s-a potolit, iar Porțile Cerului au prins a se închide. Tocmai atunci Dumnezeu a observat în zare o turmă de oi urcând încet panta spre El.

– Să zăbovim puțin, i-a zis Sfântului Petru. Mai vine cineva.

– Așa este, Doamne, dar nu mai avem nicio țară. Le-am împărțit pe toate.

Ciobănașul s-a închinat smerit în fața lor, cerându-și scuze:

– Vă rog să mă iertați. Am zăbovit din cauza mieilor care s-au născut pe drum. Trebuia să am grijă de ei.

– Ai procedat corect, l-a lăudat Atotputernicul. Totuși, nu mai avem nicio țară pe care să ți-o oferim.

– Nu-i nimic, Doamne. Ne vom descurca cumva și fără țară, s-a resemnat păstorul, și a prins a-și mânia turma înapoi spre locul de unde a pornit.

Ajunsesese deja pe la mijlocul dealului, când Dumnezeu, privindu-l cu nețărmurită blândețe, a rostit:

– Să știi, Petre, că nimeni dintre cei care au venit înaintea lui nu mi s-a părut mai blând la suflet decât el, așa că cheamă-l din nou în fața Mea.

– Bine, Doamne. Dar ce să-i dau?

– Dă-i Țara pe care am păstrat-o pentru Mine.

Așa se face că, din ziua aceea, noi, românii, locuim în Țara Bunului Dumnezeu.

CUPRINS

<i>Cuvânt-înainte</i> de Moni Stănilă	5
DRAGĂ COPILE!	8
DETAIIILE	9
SALVAREA	11
DISTRIBUITORUL DE SEMINȚE.....	12
RECOMPENSA.....	13
ÎNCREDEREA ÎN SINE	16
CĂLUGĂRII	18
CINE SUNTEM	20
TEMPLUL BUNĂTĂȚII	21
FRICA.....	23
PRAGUL (fragment din nuvela cu același titlu)	24
PUNGA	26
CICATRICILE.....	27
BOȚUL DE AUR.....	28
FERICIREA.....	30
JUCĂRIA.....	32
FRUCTUL INTERZIS.....	34
OGLINDA.....	35
PĂTURA.....	37
FRUMOSUL E ÎN TINE!.....	39
GLOATA.....	41
ÎNDRUMĂTORUL.....	42
INTERESUL	45
MILOSTENIA	46

INTUIȚIA	48
FÂNTÂNA DINTRE FRAȚI	49
DEVOTAMENTUL	51
FĂURITORII DE ȘCOLI	52
ÎNCREDEREA	54
COMOARA	55
COPILUL CARE POARTĂ MASCĂ.....	57
PASĂREA DIN COLIVIE	59
CE LAȘI ÎN URMĂ?	61
ȘANSA.....	62
MULȚUMIREA DE SINE	64
SEMNUL DIVIN	65
ÎMPĂCAREA CU ALȚII	66
ÎNGERUL PĂZITOR.....	68
NAIVII.....	70
ALEASA PRINȚULUI	72
MOȘTENITORUL.....	74
MEDALIATUL	75
PUTEREA UNIRII	77
ZĂDĂRNICIA MINȚII	79
FETIȚA ȘI PÂINEA.....	81
LUMÂNAREA	83
ȚARA COBORÂTĂ DIN CER.....	84

Editura PRUT

Editura Prut Internațional, str. Alba Iulia, nr. 23, bl. 1 A, MD-2051, Chișinău
Tel.: (+373 22) 75 18 74; (+373 22) 74 93 18
www.edituraprut.md; e-mail: office@prut.ro

Editura Prut, str. Câmpia Libertății, nr. 42, sector 3, 030374, București
Tel./fax: (+40 21) 324 74 45
www.prut.ro; e-mail: editura@prut.ro

© Aurelian Silvestru, 2022

© Editura Prut Internațional, 2022

Toate drepturile asupra acestei ediții aparțin Editurii Prut Internațional.
Reproducerea integrală sau parțială a textului sau a ilustrațiilor din această carte este posibilă numai cu acordul scris al editurii.

Lector: Fulga Poiată

Redactor artistic: Roman Cuțiuba

Copertă: Sergiu Stanciu

Paginare computerizată: Mihai Pascaru

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții din Republica Moldova

Silvestru, Aurelian

Copilul înțelept: Proze scurte / Aurelian Silvestru; ilustrații de Chiril Dubovțev;
copertă: Sergiu Stanciu. – [Chișinău]: Prut Internațional, 2022. – 88 p.: il.

ISBN 978-9975-54-614-0

CZU 821.135.1(478)-32-93

S 55

Imprimat la Combinatul Poligrafic. Comanda nr. 21997

Copilul înțelept

Nu recomand citirea dintr-o răsuflare a acestui volum, pentru a nu pierde (și uita) învățătura ei. Din contra, Copilul înțelept poate fi un suport didactic pentru o mai lungă perioadă de timp, perioadă în care să se citească (și însușească) câte una, două, nu mai mult de trei povestiri la o lectură. O carte extrem de utilă pentru orele de dirigenție sau pentru serile de lectură de acasă, care ar putea înlocui cu mult succes timpul pierdut la calculator sau televizor.

Moni Stănilă

www.prut.ro

ISBN 978-9975-54-614-0

9 789975 546140

www.edituraprut.md